

Samen Diemen

Beleidsplan Sociaal Domein 2020-2023

Inhoud

1. Voorwoord	3
Een sociaal Diemen dat kansen biedt aan iedereen	
2. Inleiding	4
Over samenwerken, de regels en de rek	
3. Kernboodschap	6
Alle Diemenaren doen mee en tellen mee	
4. Een gezamenlijk proces	8
Dit beleidsplan kwam tot stand in samenwerking met veel partijen	
5. Onze doelen	11
1. Kansrijke start	12
2. Gezondheid	14
3. Sociale participatie	16
4. Maatschappelijke en economische participatie	18
5. Veiligheid en wonen	20

6. Uitvoeringsplannen	22
Over wat we behouden, wat we gaan ontwikkelen en overige beleidsontwikkelingen	
7. Interview	25
Zes beleidsmakers over de nota en de plannen voor het sociaal domein	

BIJLAGEN	28
1. Privacy	29
2. Juridische context	30
3. Voortgang	34
4. Financiële toelichting	35
5. Uitvoeringsplannen	
A. Wat willen we behouden	36
B. Wat gaan we ontwikkelen	46
C. Overige beleidsontwikkelingen	49
6. Doelen en indicatoren	52

DE KENNISBANK

COLOFON

De Beleidsnota Sociaal Domein 2020-2023 is ontwikkeld door de Gemeente Diemen in samenwerking met Out in the Open.

Beleidsadviseurs Gemeente Diemen: Martijn Alderse Baas, Sara Blom, Karen van Rossum, Ben Schroevers, Irma Spit, Lisa Stumpel, Kim van der Weijden

Concept en productie: Out in the Open

Tekstredactie en vormgeving: Out in the Open i.s.m. Studio Greetje de Graaff

Video's: Willem Hoogenboom

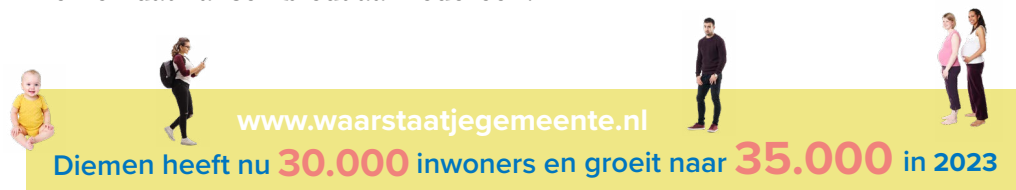

Een sociaal Diemen dat kansen biedt aan iedereen

Diemen bloeit én groeit. Het merendeel van de inwoners voelt zich gezond en hun aantal stijgt, net zoals het aantal ondernemers dat zich in Diemen vestigt. Dat het goed gaat met Diemen is ook te danken aan de inspanningen van inwoners, ondernemers, organisaties, vrijwilligers, verenigingen en een stabiel bestuur dat in de afgelopen jaren, ondanks economische tegenwind en grote rijksbezuinigingen, het voorzieningenniveau op peil hield.

Veel Diemenaren doen hier hun voordeel mee, maar er zijn ook inwoners voor wie de kansen niet voor het grijpen liggen. Zij ervaren problemen op het gebied van gezondheid, relaties, geld, opvoeding of onderwijs en kunnen niet altijd even goed meekomen. Problemen treden soms in wisselende combinaties op en kunnen elkaar versterken.

Het college wil deze inwoners ondersteunen met de aandacht, zorg en kansen die zij nodig hebben om hun situatie te verbeteren. Van jong tot oud. We willen voorkomen dat mensen buiten de boot vallen of dat hulpverleners langs elkaar heen werken in huishoudens die met verschillende problemen tegelijk kampen. Iedereen wil graag sterk en onafhankelijk zijn en mee kunnen doen aan het leven. Het beleid in het sociaal domein van de gemeente Diemen is erop gericht om de inwoners die dat nodig hebben, te bereiken en te ondersteunen met de juiste hulp. Zij staan centraal. Zo werken we samen aan een sociaal Diemen dat kansen biedt aan iedereen.

Naar één samenhangend beleid

We zijn op de goede weg. De verschillende partners in het sociaal domein – medewerkers, hulpverleners, beleidsmakers en andere professionals – weten elkaar meestal goed te vinden. De lijnen zijn kort en we kijken met een brede blik naar de onderliggende hulpvraag. Medewerkers zijn alert op meervoudige problematiek en zetten dan vaak net dat extra stapje. Dat vinden we belangrijk en als gemeente faciliteren we deze aanpak. Iedereen beseft dat we het samen moeten doen en werkt daar hard aan. Zowel in de uitvoering als beleidsmatig. Voor het eerst heeft de gemeente Diemen één geïntegreerd meerjarenbeleidsplan opgesteld voor het sociaal domein. Daarin staan ambities op het gebied van een kansrijke start voor de jeugd, gezondheid, sociale, maatschappelijke en economische participatie en een veilige leefomgeving voor iedereen. De reden voor zo'n integraal plan is dat de onderliggende verschillende wetten waarvoor vroeger aparte beleidsnota's werden gemaakt, vaak dezelfde doelen nastreven. Zoals: voorkomen dat problemen ontstaan of verergeren, mensen ondersteunen om mee te kunnen blijven doen en helpen bij het oplossen van problemen. Voor Diemenaren is het belangrijk dat er hulp is als dat nodig is en niet zozeer vanuit welke wet deze hulp wordt geboden. Vandaar één beleidsplan voor het sociaal domein.

Jeroen Klaasse
Matthijs Sikkes - van den Berg
Wethouders sociaal domein Diemen

Bekijk het interview met de wethouders in hoofdstuk 3 [Kernboodschap](#)

**Niet alles
is op te lossen
met regels.**

**Daarom
zoeken we
soms de rek
in de regels op.**

Clear Channel

Over samenwerken, de regels en de rek

Dit meerjarenbeleidsplan formuleert de doelen en acties voor het sociaal domein in Diemen voor de jaren 2020 tot en met 2023. Het college wil de inwoners en maatschappelijke partners zo veel mogelijk betrekken bij de totstandkoming van het beleid en de uitvoering. Het draait immers om hen.

We hebben een koers bepaald waarbij met name ingezet is op voorzieningen om de verschillende doelgroepen te bereiken. De afgelopen periode is duidelijk geworden dat deze koers door zowel bewoners als partners gewaardeerd wordt.

De uitdaging binnen het sociaal domein ligt de komende jaren in het verder ontwikkelen van een integrale dienstverlening. We willen de communicatie vanuit de gemeente verbeteren en daarmee ook de toegang tot de voorzieningen. Het versterken en vitaal houden van de samenwerking in het netwerk en het bereiken van inwoners die (nog) niet goed in beeld zijn, staan ook hoog op onze prioriteitenlijst.

In Diemen hebben we de laatste jaren al stappen gezet bij het ontwikkelen van deze aanpak. Opvallend is dat in de gesprekken die we met de betrokken partijen hebben gevoerd weinig specifieke inhoudelijke punten of nieuwe voorzieningen zijn meegegeven. Er is vooral gesproken over randvoorwaardelijke zaken. Zo wordt er structureel geïnvesteerd in samenwerking tussen de gemeentelijke teams Wmo, Sociale Zaken en diverse maatschappelijke partners. De gemeente faciliteert deze samenwerking en vervult de rol van verkeersregelaar als het gaat om

het begeleiden en doorsturen van mensen naar de juiste ondersteunende en zorgverlenende organisaties. Hierbij werken we vanuit de doelen die we voor de inwoners willen bereiken. **In Diemen houden we ons niet blind aan de regels maar kijken we als dat nodig is naar de rek in de regels en zoeken we de ruimte op om iets voor elkaar te krijgen.** We hebben een [Rekmanifest](#) ontwikkeld met het doel om te blijven kijken naar mogelijkheden en oplossingen voor de inwoners. Daarnaast willen we preventief werken en voorzienbare problemen zoveel mogelijk voorkomen. In het sociaal domein staan deze ambities voorop in de komende jaren. Daarbij past één overkoepelende beleidsnota waarin alle gewenste maatschappelijke doelen van het sociaal beleid van Gemeente Diemen zijn samengebracht.

Eén beleidsnota voor het hele sociaal domein

In deze nota staan ambities op het gebied van een kansrijke start voor de jeugd, gezondheid, sociale, maatschappelijke en economische participatie en een veilige leefomgeving voor iedereen.

We gaan hierbij uit van de doelen die we voor onze inwoners willen bereiken, met daaraan gekoppeld uitvoeringsplannen waarmee we concreet aan de slag gaan. Natuurlijk doen we dit niet alleen, maar samen met onze inwoners, maatschappelijke partners en allerlei andere partijen die in Diemen actief zijn. Dit beleidsplan is samen met hen ontwikkeld.

Vijf beleidsterreinen in het sociaal domein

Binnen het sociaal domein hebben we te maken met verschillende wetten met doelen die vergelijkbaar zijn, elkaar aanvullen of elkaar kunnen versterken. Het gaat om de:

- **Participatiewet (PW)**
- **Wet gemeentelijke schuldhulpverlening (Wgs)**
- **Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo 2015)**
- **Wet publieke gezondheid (Wpg)**
- **Jeugdwet**

Vanuit de Wgs, Wmo, de Wpg en de Jeugdwet is elke gemeenteraad in Nederland verplicht om elke vier jaar een beleidsplan vast te stellen. Tot nu toe werden hiervoor afzonderlijke beleidsplannen uitgewerkt waarin te bereiken doelen, effecten en resultaten werden benoemd. De beleidsterreinen brengt de gemeente Diemen nu samen in dit plan. Hierin beschrijven we onze kernboodschap en de doelen die we de komende vier jaar willen bereiken. Daarnaast hebben we drie uitvoeringsplannen geschreven waarin we laten zien hoe we deze doelen willen bereiken. Met het nieuwe Beleidsplan Sociaal Domein 2020-2023 voldoet de gemeente Diemen aan de voorschriften (uit verschillende wetten) om een richtinggevend beleidsplan op te stellen.

Weet u wie
er naast u
woont en
wat hij/zij
nodig heeft?

In Diemen
kunnen we iets
voor elkaar
betekenen

Alle Diemenaren doen mee en tellen mee

3. Kernboodschap

Een gezond, veilig, sterk, sociaal, divers en betrokken Diemen waar alle inwoners, jong en oud, de ruimte hebben om zichzelf te zijn. Daar maken wij ons sterk voor als gemeente. We doen dat samen met inwoners, hulpverleners en andere professionals, ondernemers, organisaties, vrijwilligers en verenigingen.

We willen dat alle Diemenaren meedoen en meetellen. Ook daarom betrekken we de inwoners en onze maatschappelijke partners zo veel mogelijk bij de totstandkoming van ons beleid en de uitvoering. Zo werken we samen aan een sociaal Diemen dat kansen biedt aan iedereen.

In Diemen vinden we het belangrijk dat:

- Kinderen gezond en veilig kunnen opgroeien en gelijke kansen hebben om zich te ontwikkelen.
- Mensen gezond zijn en voor zichzelf en hun gezin kunnen zorgen.
- Mensen actief mee kunnen doen aan het sociale en maatschappelijke leven en waar mogelijk blijvend aan het werk kunnen gaan.
- Mensen een inkomen hebben waarmee ze schulden-vrij kunnen rondkomen.
- Mensen een geschikte en schone woonruimte hebben, waarin ze zelfstandig en veilig kunnen wonen.

Dit zijn onze uitgangspunten bij het realiseren van onze doelen:

- De inwoner staat centraal:
  - a) We werken vanuit de effecten die we voor de inwoner willen bereiken. Wetgeving ondersteunt daarbij, maar toepassing van de wet is geen doel op zich. In Diemen kijken we als dat nodig is naar de rek in de regels om mogelijkheden en oplossingen te vinden voor de inwoner.
  - b) De privacy van mensen is een groot goed. We houden ons zorgvuldig aan de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) en de Uitvoeringswet Algemene Verordening Gegevensbescherming (UAVG). Uitwisseling van gegevens vindt alleen plaats als dit noodzakelijk is en in overleg met de betrokken inwoner(s).
  - c) De inwoners zijn onze spiegel en ons klankbord, daarom vragen we ze regelmatig naar hun ideeën en ervaringen bij de totstandkoming van het beleid.
- We werken **preventief**, we willen voorkomen dat problemen ontstaan of verergeren. Ondersteuning moet daarom goed toegankelijk zijn voor inwoners.
- Wanneer mensen **hulp en ondersteuning** nodig hebben, zoeken we naar oplossingen om hun situatie te verbeteren.
- We zorgen voor een zo goed mogelijk **samenspel** tussen de zorg die geleverd wordt door professionals (formele zorg) en de zorg door familie, vrienden, bureaus of vrijwilligers (informele zorg).

Zo kwam het beleidsplan Samen Diemen tot stand

Deelnemers conferentie Sociaal Domein (Brede Hoed Netwerk)

4. Een gezamenlijk proces

Dit beleidsplan is ontwikkeld in samenwerking met veel verschillende partijen. De tijdlijn geeft een beeld van de manier waarop de nota tot stand is gekomen en hoe we de verschillende partijen betrokken hebben bij de ontwikkeling ervan.

BEGIN OKTOBER 2018

Groen licht van de wethouders

Beide wethouders voor het sociaal domein zijn voorstander van het ontwikkelen van een integrale beleidsnota.

DECEMBER 2018

Bespreking startnotitie met de commissie transformatie

Een raadsversie van de startnotitie wordt via het college van B&W aangeboden aan de commissie transformatie sociaal domein.

JANUARI 2019

Eerste bespreking met de cliëntenraad Participatiewet

De ontwikkeling van de nieuwe beleidsnota staat voor het eerst op de agenda van de cliëntenraad [Participatiewet](#).

FEBRUARI 2019

Agendering startnotitie in de gemeenteraad

FEBRUARI 2019

Eerste bespreking met de Wmo raad

MAART 2019

Evaluaties Sociaal Domein, bespreking met commissie

De commissie spreekt onder meer waardering uit voor het gesprek over de evaluaties met mensen uit de uitvoering. Ook is er breed draagvlak voor het uitwerken van een beleidnota voor het gehele sociaal domein.

MAART 2019

Netwerkbijeenkomst armoedebestrijding

Zo'n 60 medewerkers van 5 organisaties gaan in het Huis van de Buurt met elkaar in gesprek over het voorzieningenaanbod en de aanvraagprocedure in Diemen.

APRIL 2019

Eerste bespreking met de jongerenraad

4. Een gezamenlijk proces

APRIL 2019

Movisie presenteert onderzoek 'gemeentelijke toegang'

Movisie onderzoekt hoe integraal de zorg en ondersteuning georganiseerd zijn voor de gemeenten Diemen, Uithoorn en Ouder-Amstel. Het klant-perspectief stond hierbij voorop.

APRIL-MEI 2019

Diepte-interviews met ketenpartners

Vijf beleidsadviseurs hebben diepte-interviews gedaan met [Pantar](#), [Markant](#), [Voedselbank Diemen](#), MaDi, MEE, MOC Kabouterhuis, Stichting Welzijn Diemen en [HVO Querido](#).

Deepdive

JANUARI-JUNI 2019

Deepdive uitvoerende teams

De beleidsadviseurs staan in twee sessies met medewerkers van de uitvoerende teams stil bij de praktijk van de uitvoering om te inventariseren waar behoefte aan is en hoe beleid en uitvoering elkaar kunnen versterken.

Bewonersavond

MEI-JUNI 2019

Bewonersavonden

Tijdens bewonersavonden geven Diemenaren die willen meepraten over de ontwikkeling van het sociaal domein hun input. Zo geven bewoners van de Rode Kruislaan aan dat ze samenwerking belangrijk vinden in de wijk.

Conferentie

27 JUNI 2019

Conferentie in theatervorm

Om alle partners in het sociaal domein goed te betrekken, houdt een acteursbureau hen via nagespeelde klantreizen een spiegel voor op een conferentie in Theater de Omval.

MEER MOMENTEN 2019

Consultatie adviesraden en jongerenraad

De voortgang in de ontwikkeling van de beleidsnota wordt op verschillende momenten besproken met de [jongerenraad](#) (15-26 jaar), de Wmo raad en de cliëntenraad Participatiewet.

Kinderraad

MEI-JUNI 2019

Consultatie kinderraad

Het onderwerp armoedebestrijding staat meerdere keren op de agenda van de kinderraad (groep 7 en 8 basisschool). In een vergadering op 20 mei krijgt de kinderraad uitleg over de bijzondere bijstand box.

Adviesraad

NAJAAR 2019

Adviesraden

In het najaar van 2019 is de beleidsnota gepresenteerd aan de adviesraden en is formeel advies gevraagd.

5. Onze doelen

Een gezond, veilig, sterk, sociaal, divers en betrokken Diemen waar alle inwoners, jong en oud, de ruimte hebben om zichzelf te zijn. Dat is de stip op de horizon. Daar staan we voor en dat hebben we in dit beleidsplan vertaald in vijf doelen die in dit hoofdstuk aan bod komen.

Van stip op de horizon naar realistische doelen

1 Een kansrijke start voor de jeugd van Diemen

In Diemen wonen ongeveer 5.000 kinderen en jongeren. Met het grootste deel van hen gaat het goed. Zij groeien zonder al te veel problemen op. Voor een kleine groep kinderen en jongeren is dat minder vanzelfsprekend; zij hebben ondersteuning nodig. We willen alle kinderen en jongeren in Diemen een kansrijke start bieden. Dit doen we onder andere met een breed aanbod aan basisvoorzieningen, zoals de peuteropvang en ouder- en kindcoaches.

Het begint al voor de geboorte

We willen dat alle kinderen en jongeren in Diemen kansrijk opgroeien in een veilige, sociale en gezonde omgeving en dat zij zich optimaal kunnen ontwikkelen. Een kansrijke start begint al bij de zwangerschap. Met voorlichting en advies helpen we jonge gezinnen op weg. Daarbij hebben wij extra aandacht voor huishoudens waar het niet vanzelf gaat. Hoe eerder een gezin weer op de rit is, des te groter de kans dat we grotere problemen voorkomen. Een brede blik en een goede afstemming met de ouders en de betrokken hulpverleners zijn hierbij essentieel.

Gelijke kansen via het onderwijs

Armoede kan een grote invloed hebben op de toekomst van kinderen en jongeren. Als er geen geld is voor schoolactiviteiten of een computer om mee te kunnen >

CASUS | Kansrijke start

Jurna (45) zit in een (v)rechtscheiding. Dit heeft impact op haar en de tweeling Hakim en Ibrahim (12). Als gevolg van de situatie is ze ook haar baan nog eens kwijtgeraakt. Ze overziet het niet meer en raakt de regie over haar leven kwijt. Toch wil ze vooral zelf alles op

de rit krijgen en geen bemoeienis van allerlei hulpverleners.

De tweeling is net begonnen op de middelbare school en het blijkt dat ze allebei regelmatig verzuimen. Jurna wordt daarom opgeroepen voor een gesprek met de leerplichtambtenaar. Tijdens dat gesprek en het contact dat daarop volgt valt er een last van Jurna's schouders.

Ze voelt zich serieus gehoord en wordt op allerlei gebieden goed geholpen zonder dat ze vaak haar verhaal hoeft te herhalen.

doen in de brugklas, kan er bijvoorbeeld een taal- of leerachterstand ontstaan. In Diemen groeien 300 à 400 kinderen en jongeren op in een gezin met een laag inkomen. Hen ondersteunen we, bijvoorbeeld met de stadspas, extra geld voor sport en cultuur of een bijdrage in de school- of opvangkosten. Ook stimuleren we kinderen en jongeren zoveel mogelijk om de goede keuzes te maken in hun (vervolg-)opleiding. De inzet van leerplicht maakt hier onderdeel van uit. De afgelopen jaren geven scholen de afwezigheid van leerlingen vaker door. Hiermee hebben we beter zicht op schoolverzuim en kunnen we eerder in gesprek met jongeren over hun ontwikkeling en de keuzes die ze maken.

Kinderen zijn nog te vaak de dupe

Er zijn nog altijd jeugdigen het slachtoffer van kindermishandeling of getuige van huiselijk geweld. Dit heeft veel impact op de kinderen en gezinnen die het betreft. In situaties waarin sprake is van kindermishandeling of huiselijk geweld, wordt dit gedrag vaak overgenomen door het kind. Deze spiraal willen we doorbreken. Gemeente Diemen wil **kinderen in een risicovolle gezinssituatie ondersteunen en ervoor zorgen dat ouders de opvoeding op een veilige manier zelf kunnen verzorgen**, waardoor dwangmaatregelen minder nodig zijn. Een veilige omgeving voor kinderen is de basis en een vangnet is en blijft nodig.

Landelijke ontwikkelingen

Ook in Diemen merken we de gevolgen van landelijke trends en ontwikkelingen. Zo speelt krapte op de arbeidsmarkt een rol in het ontstaan van wachttijden bij voorzieningen. We willen niet dat gezinnen moeten wachten

op het moment dat ze vastlopen. Het oplossen van dit soort problemen is complex en vraagt om een goede samenwerking met andere gemeenten. Net als in veel andere gemeenten zijn de kosten voor specialistische jeugdhulp in Diemen de afgelopen twee jaar substantieel gestegen. De gemeente Diemen staat voor de uitdaging om de kosten zoveel mogelijk te beheersen zonder dat dit ten koste gaat van de continuïteit en de kwaliteit van de zorg voor de jeugd.

Een brede blik en een integrale aanpak

Gezondheidsonderzoeken en signalen uit het veld geven aan dat een deel van de jeugdigen het risico loopt op psychosociale problemen. Een grote groep kinderen pest of wordt gepest op school of voelt zich angstig, eenzaam of verdrietig. Dat aantal moet omlaag. We zetten in op preventieve maatregelen en ondersteuning dichtbij, in de eigen omgeving van kinderen en gezinnen. Het Brede Hoed Team biedt steun aan mensen die verschillende hulpvragen tegelijk hebben en het niet alleen meer redden. Om kinderen een kansrijke en gezonde omgeving te bieden, moeten we een brede blik houden en een integrale ondersteuning bieden, toegespitst op de individuele situatie van het kind en het gezin waarin het opgroeit. Dit doen we zoveel mogelijk met kinderen en gezinnen zelf.

De doelen voor 2020-2023

- We zetten geld, mensen en kennis in om te zorgen voor gezonde omstandigheden, in het bijzonder in de eerste duizend dagen van het leven van het kind.
- Ieder kind moet alle mogelijkheden hebben tot het volgen van onderwijs.
- We verbinden het armoedebeleid aan het jeugdzorgbeleid om te bevorderen dat jongeren gelijke kansen hebben. Geen kind mag aan de kant komen te staan.
- Kinderen mogen niet de dupe zijn van huiselijk geweld.
- We blijven investeren in preventieve en ambulante jeugdhulp door ondersteuning, informatie en advies te geven.
- We stimuleren dat kinderen naar voorschoolse voorzieningen gaan, omdat we weten dat het goed is voor hun ontwikkeling.
- Alle kinderen moeten kunnen sporten en bewegen en mee kunnen doen aan sociale en culturele activiteiten.

De meetlat | [indicatoren](#)

2 Een gezonde leefstijl is de basis voor een goed leven

Gezondheid gaat over veel meer dan de aanwezigheid of afwezigheid van ziekte, lichamelijke klachten of gezondheidsproblemen. Het gaat ook over hoe je dagelijkse leven eruit ziet, hoe je je mentaal voelt, over maatschappelijke participatie en over de kwaliteit van je leven. Kortom, het gaat over het vermogen om mee te doen in de maatschappij en daarbij om te kunnen gaan met de fysieke, emotionele en sociale uitdagingen die het leven soms biedt. Van het oude denken in termen van ziekte, zorg en afhankelijkheid maken we de omslag naar een brede blik op gezondheid en meer aandacht voor preventie.

Alles hangt met alles samen

Gezondheid raakt veel domeinen en onderwerpen. Het is daarom van belang om met een integrale blik naar alle facetten te kijken die van invloed zijn op het leven van mensen. Zo is het (voor een gezonde toekomst) belangrijk om in een gezonde omgeving te wonen, werken, leren en leven. In Diemen heeft 43 procent van de volwassenen matige tot ernstige psychische klachten en 46 procent van de Diemenaren voelt zich (ernstig) eenzaam. Dit is vergelijkbaar met de situatie in de regio en in Nederland maar is toch zorgwekkend. Daar willen we wat aan doen. >

CASUS | Gezondheid

Hamida (43) heeft drie kinderen. Ze zijn 16, 13 en 8 jaar oud. Hamida woont al haar hele leven in Diemen. Kort geleden is haar man overleden. Dat is heftig en nu staat ze er alleen voor. Ook al is ze gewend het huishouden te doen en voor haar kinderen te zorgen, toch is

alles anders nu. Gelukkig heeft ze veel vrienden in de buurt en kan ze altijd terecht bij de stichting waar ze soms vrijwilligerswerk doet. Door (financiële) zorgen heeft ze steeds meer last van stress. Ze ziet dat haar kinderen het ook zwaar hebben; zij doen het minder goed op school. Door samen te werken met lokale organisaties en sleutelfiguren

komen we als gemeente steeds meer in contact met mensen die nog niet eerder contact met ons hebben gehad. Zo werken we aan ondersteuning voor iedereen. En zo merkte ook Hamida dat de gemeente er voor haar is.

Met een nieuwe werkwijze strijden we tegen eenzaamheid

Het tegengaan van eenzaamheid is een van de grote en complexe opgaven in het sociaal domein. Eenzaamheid heeft invloed op verschillende aspecten van het leven van mensen. Het tegengaan van eenzaamheid vraagt om een nieuwe manier van werken, waarbij we de persoonlijke situatie van mensen centraal zetten, over de grenzen van gezondheid en zorg heen kijken en meer samenwerken. We leveren daarbij altijd maatwerk. Dat gebeurt vanuit verschillende invalshoeken. Zo wordt dagbesteding aangeboden om eenzaamheid tegen te gaan of te verminderen. Voor mensen met psychische problemen zijn er maatjesprojecten en op de website [Diemenvoorelkaar.nl](https://diemenvoorelkaar.nl) worden mensen met een hulpvraag gekoppeld aan vrijwilligers. Zo zorgen we ervoor dat eenzaamheid minder kans krijgt. Ook ondersteunen we communities en initiatieven van inwoners in de wijken. Bij ingrijpende levensgebeurtenissen helpen we mensen antwoorden te vinden op de zingevingsvragen die ze hebben.

Een gezonde leefstijl als belangrijkste middel

Wie zich fysiek en mentaal goed voelt, kan het leven makkelijker aan en kan beter meekomen op school of op het werk. Het stimuleren van een gezonde leefstijl is het hoofddoel dat wij ons hebben gesteld als het gaat om de gezondheid van de inwoners van Diemen. We zetten in op vroegsignalering en preventie om te voorkomen dat psychische en lichamelijke klachten ontstaan of erger worden. We proberen overgewicht en het gebruik van genotsmiddelen – roken, alcohol en drugs – te verminderen. Ook zijn we alert op psychosociale gezondheids-

problemen zoals depressie, angstklachten en stress. We bevorderen en organiseren het sociale contact in de wijk en we investeren in sportvoorzieningen en buurtsportcoaches, zodat inwoners van alle leeftijden gestimuleerd worden om in beweging te komen. Dit alles blijven we doen, met speciale aandacht voor kwetsbare groepen. We bieden daarbij ondersteuning met een integrale aanpak en in samenwerking met de verschillende betrokken hulpverleners en professionals. Onze ambitie is dat binnen een paar jaar minder Diemenaren zich eenzaam voelen en/of psychische klachten hebben dan in 2016 het geval was, dat het drugsgebruik is afgenomen, minder inwoners overgewicht hebben en meer Diemenaren een gezonde leefstijl hebben.

De doelen voor 2020-2023

- We vatten gezondheid breed en positief op, door te kijken naar de mogelijkheden die mensen hebben om met ziekten, beperkingen en tegenslagen om te gaan. We beschouwen gezondheid niet meer alleen als een doel op zich, maar ook als een middel om andere doelen te kunnen bereiken, zoals: mee kunnen doen in de samenleving, kwaliteit van leven, zelfredzaamheid en het hebben van waardevolle sociale contacten.
- We stimuleren mensen om gezond te eten en voldoende te bewegen en zetten in op alcoholpreventie, het tegengaan van middelenmisbruik en het geven van voorlichting. Want als je je goed voelt en lekker in je vel zit, is het makkelijker om activiteiten die moeite kosten, zoals bijvoorbeeld werk, vol te houden. Hier ligt een belangrijke sleutel tot effectieve re-integratie en duurzame uitstroom uit werkloosheid.
- Ook psychosociale gezondheidsklachten willen we vroeg signaleren en behandelen. Denk hierbij aan eenzaamheid, depressie, angstklachten en stress.
- Naast een brede inzet van algemene (preventieve) activiteiten om de gezondheid en leefstijl van alle Diemenaren te bevorderen, zetten we middelen op maat in voor doelgroepen die relatief ongezonder leven, overgewicht hebben en/of stressklachten.

De meetlat | [indicatoren](#)

3 Een actieve vrijetijdsbesteding voor een fit en sociaal leven

Een dorp waar mensen met plezier wonen, werken en ontspannen. Een dorp met een rijke sociale infrastructuur, waar mensen zich met elkaar verbonden voelen en iedereen mee kan doen, ook op sociaal vlak. Dat is het dorp waar de gemeente Diemen zich sterk voor maakt. Ook vinden we dat inwoners van alle leeftijden moeten kunnen sporten en bewegen. Een actieve vrijetijdsbesteding houdt mensen niet alleen fit, het brengt ze ook, letterlijk en figuurlijk, bij elkaar.

Kansen voor iedereen

De afgelopen jaren is hard gewerkt aan de opbouw van voorzieningen en het netwerk van hulp voor mensen die daar een beroep op moeten doen. Behalve ondersteuning waarvoor een besluit wordt afgegeven, zijn er ook andere vormen van ondersteuning, zoals algemene voorzieningen, informele hulp van het netwerk of een vrijwilliger.

In Diemen-Zuid is het Huis van de Buurt uitgegroeid tot een ontmoetingsplek voor zeer verschillende groepen Diemenaren. Sportverenigingen, buurtsportcoaches en welzijnscoaches spelen een belangrijke rol bij het in beweging brengen van jong en oud. Daarom investeren we veel in binnen- en buitensportvoorzieningen en zorgen we ervoor dat de gebouwen goed toegankelijk zijn voor iedereen. De komende jaren houden we het voorzieningenniveau op peil en breiden het waar nodig uit. >

CASUS | Sociale participatie

Koen (30) is licht verstandelijk beperkt. Hij woont zelfstandig en werkt bij Pantar, maar het gaat niet zo goed met hem. Koen vereenzaamt en maakt zijn post niet meer open. Zijn buurvrouw weet er van en helpt Koen, maar ze denkt dat Koen meer hulp zou kunnen gebruik-

ken. Koens werkbegeleider bij Pantar signaleert ook dat het niet goed gaat. Wat er precies aan de hand is wordt niet duidelijk en daarom neemt Pantar contact op met de gemeente. Het duurt een aantal weken voordat de juiste organisatie en mensen zijn gevonden die Koen kunnen ondersteunen. Ondersteuning verslechtert zijn situatie. Door

de wachttijd neemt de problematiek verder toe. Dit is precies wat we willen voorkomen in Diemen. Met bijvoorbeeld een netwerkbijeenkomst zorgen we ervoor dat professionals elkaar snel weten te vinden. Snelle inzet van een MEE-medewerker via Pantar kan voor Koen al veel opleveren. Hij krijgt dan eerder de juiste ondersteuning.

Zo komt er een tweede Huis van de Buurt in Diemen-Noord om de sociale samenhang te versterken met activiteiten en een buurtkamer. Daarnaast stimuleren we participatie in de wijken en bewonersinitiatieven, naast activiteiten voor specifieke groepen.

Een sterke en betrokken gemeenschap

We willen de betrokkenheid van bewoners en organisaties bij het gemeentelijk beleid vergroten en nog meer de dialoog met hen opzoeken, **om van Diemen nog meer een sterke en hechte gemeenschap te maken.**

Ook willen we meer diverse groepen met elkaar en de gemeente verbinden. Hiervoor ontwikkelen we in samenwerking met onze gemeenschap een diversiteitsbeleid. Daarnaast juichen we alle ideeën toe die het contact tussen verschillende bevolkingsgroepen en hun binding met de gemeente vergroten. Zo werken we aan een sterke gemeenschap, waar verbinding het uitgangspunt is.

De doelen voor 2020-2023

- Iedereen in Diemen kan de vrije tijd goed besteden en meedoen met de vele sociale activiteiten die georganiseerd worden.
- We willen beter en breder bekendmaken wat er allemaal te doen is in Diemen. Buurtsport- en welzijnscoaches spelen hierin een stimulerende rol, door mensen te wijzen op de mogelijkheden en eventueel te begeleiden bij de deelname aan sociale activiteiten.
- Inwoners van alle leeftijden moeten kunnen sporten en bewegen, ongeacht inkomen of welke andere (lichamelijke) beperking dan ook.
- Alle openbare gebouwen, nieuwe woningen en de openbare ruimte zelf moeten toegankelijk zijn voor mensen met een lichamelijke beperking.
- We sluiten aan bij de belevingswereld van inwoners en zetten in op de kracht van de gemeenschap.
- Diemen manifesteert zich als een diverse gemeenschap waarin iedereen zichzelf kan zijn.

De meetlat | [indicatoren](#)

4 Maatschappelijke en economische participatie versterken elkaar

Werk zorgt voor inkomen en helpt je in je levensonderhoud te voorzien. Maar werk doet meer dan dat: het zorgt ook voor zingeving en geeft je het prettige gevoel dat je een bijdrage levert aan de samenleving.

Steeds meer Diemenaren aan het werk

De economische groei in de arbeidsmarktregio Groot Amsterdam in de afgelopen jaren heeft in de gemeente Diemen geleid tot een daling van het werkloosheidspercentage. De gemeente steunt alle Diemenaren met een bijstandsuitkering volop in hun zoektocht naar werk. Voor jongeren, ouderen en statushouders is een aparte aanpak ontwikkeld. Voor alle mensen die bijstand ontvangen, zijn maatwerk en blijvende uitstroom het uitgangspunt van de ondersteuning. En dat lukt. Slechts een klein percentage (tussen de 5 en 10%) van deze mensen komt op dit moment terug in de bijstand.

We laten zien dat aan het werk gaan altijd loont

Diemen heeft een rijk aanbod van voorzieningen voor mensen zonder werk. Dat is goed, maar er kleeft ook een risico aan als mensen het idee krijgen dat ze financiële extraatjes kwijtraken wanneer ze aan het werk gaan. Het doel is om hierin een juiste balans te vinden en per situatie aantoonbaar te maken dat de (financiële) balans positief uitpakt als je aan het werk gaat. >

CASUS | Maatschappelijke en economische participatie

Romy (38) is een alleenstaande moeder met een dochter van 13 en een zoon van 9 jaar oud. Haar zoon heeft regelmatig last van woedeaanvallen en Romy vindt het lastig om hiermee om te gaan. De Opvoedpoli begeleidt Romy en ondersteunt haar ook bij andere opvoedings-

vragen. De Opvoedpoli heeft gesignaleerd dat Romy schulden heeft en heeft haar in contact gebracht met een maatschappelijk werker. De maatschappelijk werker helpt Romy aan een schuldhulptraject van drie jaar. Romy heeft goed contact met vaste personen over haar

kinderen en haar eigen situatie. Het is niet makkelijk om zo lang op een basisinkomen te leven zonder nieuwe schulden te maken. De gemeente probeert Romy hierbij zoveel mogelijk te helpen. Dankzij een stadspas en het Jeugd sport- en Jeugdcultuurfonds kunnen haar kinderen sporten en leuke dingen doen, net zoals hun leeftijdsgenoten.

Mensen voelen zich gelukkiger, gezonder en minder eenzaam wanneer ze kunnen meedoen aan het sociale en maatschappelijke leven. Meedoen kost echter vaak geld en niet iedereen heeft deze middelen. Juist werken met een laag inkomen kunnen een extra steuntje in de rug gebruiken. We ondersteunen mensen met een laag inkomen om ook hen de kans te geven om mee te doen. Daarom bieden we de stadspas en andere inkomensondersteunende voorzieningen aan. Voor een grote groep mensen is dit een belangrijke manier om mee te doen aan het sociale en culturele leven. De huidige koers willen we vasthouden.

Voorkomen en verminderen van schulden

In Diemen is 11 procent van de huishoudens langdurig aangewezen op een laag inkomen. Om te voorkomen dat mensen in de problemen komen door schulden, bieden we in Diemen verschillende vormen van hulp, variërend van budgetadviesgesprekken, budgetbeheer, inkomensreparatie en schuldsanering.

We willen inwoners met dreigende schulden eerder bereiken en helpen en op die manier voorkomen dat mensen uit huis gezet worden. Dit doen we met het project Vroeg Eropaf, in samenwerking met woningcorporaties. Deze aanpak werkt goed en de samenwerking wordt uitgebreid met Waternet, energiebedrijven en zorgverzekeraars.

Iedereen vindt de weg naar ondersteuning

Maatschappelijke voorzieningen helpen om de kansongelijkheid tussen mensen te verkleinen. Daar zijn wij in Diemen van overtuigd. Maar niet alle groepen in onze gemeenschap voelen zich in dezelfde mate betrokken en/of vertegenwoordigd. We willen deze betrokken-

heid van inwoners en organisaties bij de gemeente vergroten. Daarnaast zoeken we nog meer de dialoog met hen op. Hierbij houden we meer rekening met de diversiteit van Diemen en werken we samen met verschillende organisaties. We hebben daarbij ook oog voor verschillende achtergronden, culturen, leeftijden, beperkingen, genderidentiteiten en overtuigingen. Dit alles om ervoor te zorgen dat voorzieningen voor iedereen bekend en toegankelijk zijn.

Wmo-consulenten gaan op huisbezoek om een breed gesprek te voeren met de inwoner over zijn of haar ondersteuningsbehoefte. Zij hebben hierbij een signaleringsfunctie. Door verbindingen te leggen met andere wetten en beleidsterreinen, zoals de Participatiewet en de Jeugdwet, proberen we mensen zo goed mogelijk te helpen vanuit het gehele sociale domein. De teams Wmo, Sociale Zaken, Samenleving en Beleid en het Brede Hoed Team werken op deze manier hecht met elkaar samen.

Koers vasthouden

De beleidskoers voor de uitvoering van de Participatiewet en de Wet gemeentelijke schuldhelpverlening is de afgelopen jaren uitgekristalliseerd. Het leveren van maatwerk en het voorkomen van willekeur staan hierin voorop. In het uitvoeringsplan 'Wat behouden we' is uitgewerkt welke beleidsinstrumenten we behouden als het gaat om het activeren van mensen en werkgevers en het ondersteunen van mensen met weinig geld. Ook het thema schuldhelp en de uitvoering daarvan komen hierin aan bod. Het totale aanbod van voorzieningen past bij de koers die het college de komende jaren wil vasthouden.

De doelen voor 2020-2023

- Steeds meer Diemenaren zijn aan het werk.
- We laten zien dat maatschappelijke participatie waarde toevoegt.
- We voorkomen schulden.
- Iedereen vindt de weg naar ondersteuning.

De meetlat | indicatoren

5 Een prettige en veilige leefomgeving voor iedereen in Diemen

Diemen heeft een prettig woon- en werkklimaat en er komen steeds meer mensen wonen. Punt van zorg is de krappe woningmarkt en een tekort aan betaalbare woningen. We investeren de komende jaren ook in goede voorzieningen op het gebied van onderwijs, welzijn, zorg, cultuur, sport en recreatie.

Veiligheid is een belangrijke voorwaarde

We besteden veel aandacht aan veiligheid, want dat is een belangrijke voorwaarde voor een gemeenschap waarin iedereen mee kan doen. Het gaat hierbij niet alleen om de veiligheid die met handhaving, toezicht en in samenwerking met justitie en politie kan worden gewaarborgd, maar ook om de veiligheid van en rondom mensen die bijzondere zorg en aandacht nodig hebben. Deze mensen komen we ook soms op het spoor via het project Scheerlicht, dat criminaliteit op de woningmarkt signaleert.

Mensen met en zonder beperking, jong en oud leven naast en met elkaar

We vinden het belangrijk dat mensen zo lang mogelijk zelfstandig in hun eigen omgeving blijven wonen. Een goede sociale infrastructuur en een goede inrichting van publieke voorzieningen en de openbare ruimte zijn zeker ook belangrijk voor ouderen en mensen met een lichamelijke beperking. >

CASUS | Veiligheid en wonen

Marijke (46) is door een autistische stoornis snel overprikkeld. Haar gedrag is dan erg onvoorspelbaar en daardoor is ze haar baan kwijt geraakt. Marijke is tijdelijk met haar zoon (8) ingetrokken bij een vriend in het centrum van Diemen en ze heeft een woonruimte

aangevraagd. Ook al wil ze haar leven met haar zoon oppakken, de spanning in huis neemt toe. Het is niet makkelijk om woonruimte te vinden in Diemen. Na een tijd wachten heeft ze de neiging om iedere woning aan te grijpen die beschikbaar komt. De gemeente kent Marijke's situatie en heeft een passende woning gevonden. Passend, omdat de

locatie bij haar situatie aansluit. Haar nieuwe huis staat op een rustige plek, waardoor het risico minder groot is dat Marijke een terugval krijgt.

Nederland vergrijsst, maar veel verzorgingshuizen zijn gesloten, evenals veel psychiatrische instellingen en instellingen voor verstandelijk gehandicapten. Ook zijn er lange wachttijden voor beschermd wonen en maatschappelijke opvang. Mensen die eerder in intramurale instellingen verbleven, wonen nu zelfstandig in reguliere woningen. Zij krijgen indien nodig ambulante ondersteuning of een andere vorm van (crisis-)opvang, maar het leefbaar houden van wijken en straten is een punt van aandacht en zorg. Als er signalen of zorgen zijn dat het niet goed gaat, moet duidelijk zijn waar dit gemeld moet worden.

Voor signalen van overlast in de wijk van jongeren zijn straatcoaches actief. Zij voeren onder andere gesprekken met jongeren en hun ouders om te bekijken wat er speelt in de situatie van de jongeren en of zij mogelijk behoefte aan (meer) ondersteuning hebben.

Het regelen van voorzieningen voor beschermd wonen en maatschappelijke opvang behoort tot de regionale opgaven. We hebben regionaal afgesproken dat de bestaande locaties in de regio behouden blijven en dat er nieuwe locaties komen op plaatsen in de regio waar nu geen of weinig voorzieningen voor beschermd wonen en maatschappelijke opvang zijn. Ook maken we op regionaal niveau afspraken over de uitstroom vanuit beschermd wonen en maatschappelijke opvang.

Kansen op een passende woning

Ondanks de krapte op de woningmarkt creëren we zoveel mogelijk kansen voor mensen die in Diemen willen wonen. We bouwen een flink aantal woningen en komen met nieuwe regels voor het beheer en de verdeling van woonruimte. Zo zorgen we ervoor dat ook ouderen, jon-

geren en statushouders kans hebben op een woonplek in Diemen.

We stimuleren mensen om over hun eigen toekomst na te denken en bij de (her)inrichting van hun huis of de keuze van een nieuwe woning te anticiperen op de behoeften die ze zullen krijgen naarmate ze ouder worden. Denk aan een gelijkvloers appartement, een kleinere woning of het weghalen van drempels en het aanpassen van het sanitair in de huidige woning.

Met passen en meten – letterlijk en figuurlijk – herinrichten en (ver)bouwen zorgen we ervoor dat **iedereen in ons diverse, stedelijke dorp de ruimte heeft om prettig samen te leven.**

De doelen voor 2020-2023

- Ondanks de krapte op de woningmarkt creëren we zoveel mogelijk kansen voor mensen die in Diemen willen wonen.
- We stellen nieuwe regels op voor het beheer en verdelen van woonruimte met als doel dat ouderen, jongeren en statushouders een plek kunnen vinden in Diemen.
- We gaan ‘passend wonen’ voor onder anderen ouderen bevorderen, door mensen op tijd te laten nadenken over aanpassingen van hun woning die ze nodig zullen hebben als ze ouder zijn.
- We blijven samen met de woningcorporaties inzetten op ‘Van groot naar beter’, de voorrangregeling om ouderen van een eengezinswoning te helpen verhuizen naar een kleiner appartement.
- We gaan het meldpunt Zorg en Overlast beter bekendmaken bij inwoners van Diemen. Hierover komt meer communicatie en voorlichting.

De meetlat | [indicatoren](#)

**Samen bouwen
we aan een
sterk Diemen**

**Van realistische doelen
naar concrete actie**

Toelichting op de uitvoeringsplannen

De afgelopen jaren is in Diemen al veel ontwikkeld. We bieden een groot scala aan individuele en algemene voorzieningen die bijdragen aan de visie en doelen in dit beleidsplan. De uitvoeringsplannen beschrijven daarom welke instrumenten en voorzieningen de gemeente wil behouden en welke onderwerpen de gemeente wil ontwikkelen.

De huidige situatie

Het sociaal domein is en blijft ook de komende jaren volop in ontwikkeling. Zowel beleidsmatig, financieel als in de uitvoering. In Diemen is al ruim voor de decentralisaties (in 2015) in het sociaal domein ingezet op een werkwijze die dichtbij de inwoners staat. We bieden hulp aan jongeren, ouderen en volwassenen die extra aandacht nodig hebben. Het Brede Hoed Team, het Brede Hoed Netwerk en de teams Sociale Zaken, Administratie en Wmo spelen hierin een centrale rol. Medewerkers van de gemeente en collega's van maatschappelijke partners worden gestimuleerd over de grenzen van het eigen vakgebied te kijken. Maatwerk, preventie, ruimte voor creativiteit en toegankelijkheid van hulp zijn daarbij leidende principes.

Het gaat goed maar het kan en moet beter

Dat gaat vaak goed, maar niet altijd. Daarom moeten we blijven investeren in het centraal stellen van inwoners, een goede toegankelijkheid van voorzieningen en een sterk netwerk van hulp en ondersteuning voor mensen die daar een beroep op moeten doen. Belangrijk is

een goede relatie tussen medewerkers en inwoners én nauwe onderlinge samenwerking tussen de partners in het sociaal domein. Het Diemense collegeakkoord 2018-2022 spreekt daarom de ambitie uit om in deze collegeperiode vervolgstappen te zetten om ervoor te zorgen dat Diemen een sterke en sociale gemeenschap is met volop kansen voor iedereen.

De uitdagingen liggen in verbetering en ontwikkeling

Het beeld dat het bestaande voorzieningenniveau in Diemen op orde is, werd bevestigd in het participatietraject. De uitdaging zit vooral in:

- het verder ontwikkelen van de dienstverlening
- betere publieksvoorlichting
- betere toegang tot voorzieningen
- nauwere samenwerking tussen de verschillende partijen
- het bereiken van kwetsbare doelgroepen die niet goed in beeld zijn of die we moeilijk bereiken. >

Geen aanpassing van verordeningen

Er zijn gemeenten die kiezen voor één verordening voor het sociaal domein. Vanuit dit beleidsplan worden geen wijzigingen in de bestaande gemeentelijke verordeningen (Wmo, Participatiewet en Jeugdwet) aan de raad voorgelegd. Aangezien het huidige stelsel van verordeningen voldoet, ziet het college hier geen noodzaak toe. Wanneer in de toekomst wel aanpassing van de verschillende verordeningen en/of beleidsregels nodig blijkt, wordt dit separaat aan het college en de raad voorgelegd.

Pragmatische insteek

Gemeente Diemen wil de ambities en doelen uit dit meerjarenbeleidsplan samen met maatschappelijke partners en Diemenaren realiseren. Om de doelen te behalen, zijn concrete

uitvoeringsplannen uitgewerkt. Deze plannen zijn praktisch van insteek. Ze zijn uitgewerkt op basis van de evaluaties in het sociaal domein, de ambities uit het Coalitieakkoord Diemen 2018-2022 en het in 2018-

2019 doorlopen participatietraject met bestuurders, instellingen, inwoners, adviesraden en interne medewerkers. Zie hiervoor ook de toelichting in [BIJLAGE 3 Voortgang](#).

6. Uitvoeringsplannen

Om de geformuleerde doelen te behalen zijn drie uitvoeringsplannen ontwikkeld. Daarin beschrijven we wat we willen behouden (1), wat we gaan ontwikkelen (2) en welke overige beleidsontwikkelingen er op ons afkomen (3).

Wat willen we behouden?

Er is de afgelopen jaren veel geïnvesteerd in de ontwikkeling van het sociaal domein. Bij alles wat we in Diemen aanbieden, vergoeden en financieren (via eigen personeel, inkoop bij commerciële partijen en subsidie) kunnen we een onderscheid maken tussen:

- hulp in de vorm van (extra) geld
- individuele voorzieningen in natura
- persoonsgerichte dienstverlening/ondersteuning
- algemene voorzieningen in de wijken.

Al deze vormen van hulp die het college blijft voortzetten, zijn beschreven in dit actieplan. Ze dragen immers al bij aan de doelen die we in Diemen willen bereiken en aan de ambitie en visie van het college.

Bovendien geven we met dit aanbod uitvoering aan wettelijke voorschriften van de verschillende wetten in het sociaal domein. Daar gaan we mee door.

Wat gaan we doen?

De uitdagingen voor de komende jaren liggen niet zo zeer in het ontwikkelen van nieuwe beleidsinstrumenten en voorzieningen, maar veel meer in het nog effectiever gebruiken ervan. Door zorg en aanbod goed op elkaar te laten aansluiten en onderling effectief samen te werken, ondersteunen we onze inwoners nog beter.

In gesprekken die we gedurende het participatietraject

hebben gevoerd met professionals, vrijwilligers en bewoners kwamen factoren naar voren die het werken en wonen in Diemen prettig maken. De korte lijnen, het feit dat we dichtbij de Diemenaren staan en het belang van de inwoner voorop stellen, werden veelvuldig genoemd.

Er is in Diemen veel geïnvesteerd in voorzieningen, netwerken en samenwerking. Deze investeringen vragen om onderhoud en de samenwerking kan nog worden verbeterd. Van medewerkers wordt verwacht dat zij alert zijn op meervoudige problematiek en actief de samenwerking opzoeken met partners. Deze integrale manier van werken is geen vanzelfsprekendheid en vraagt aandacht en sturing.

Uit de gesprekken met alle betrokkenen in het sociaal domein kwam ook naar voren dat niet altijd even duidelijk is wat mensen van de gemeente kunnen verwachten. Wat gebeurt er wanneer je hulp of ondersteuning vraagt van de gemeente: wat zijn de stappen in het proces dat door die vraag in gang wordt gezet? Goede informatievoorziening en communicatie zijn nodig om mensen de weg te wijzen en eventuele misverstanden weg te nemen.

Alle input die heeft bijgedragen aan de ontwikkeling van dit beleidsplan is samengevat in drie thema's die samen de ontwikkelopgave vormen:

1. Samenwerken in vitale netwerken

We behouden en versterken een goed werkend professioneel netwerk waarbij contact en voeling is met de informele netwerken van de inwoners van Diemen.

2. Integrale toegang

We spelen effectiever in op de ondersteuningsvragen die mensen hebben. Bij alles wat we doen zien we het perspectief van degene die om hulp vraagt als leidend.

3. Informatievoorziening sociaal domein

Wij zorgen voor goede informatievoorziening om inwoners te bereiken en de weg te wijzen. We houden daarbij contact en blijven communiceren, ook als het niet goed gaat.

De thema's zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden en versterken elkaar. Efficiënt samenwerken in een vitaal netwerk draagt bij aan het bieden van de juiste hulp – integrale toegang – en vanzelfsprekend is daar goede informatievoorziening en communicatie voor nodig.

Hoe gaan we dit realiseren?

- We voeren klantreizen uit om onze werkwijze te verbeteren.
- We gaan beter communiceren met de inwoners.
- We gaan intensiever samenwerken met alle partners en de Diemenaren.
- Er komt meer aandacht voor sociale en culturele diversiteit in onze communicatie.

Overige ontwikkelingen

Daarnaast zijn er nog overige beleidsontwikkelingen, denk hierbij aan aanpassing of invoering van landelijke wetgeving. Deze ontwikkelingen zijn verwerkt in deel C van de uitvoeringsplannen in de bijlage.

Zie voor beschrijving van alle uitvoeringsplannen BIJLAGE 5 A. Wat willen we behouden
B. Wat gaan we ontwikkelen
C. Overige beleidsontwikkelingen

Beleidsmakers blikken vooruit

‘Er ligt een mooi plan, nu gaan we aan de slag’

Negen maanden is er gewerkt aan een integrale beleidsnota van gemeente Diemen voor het sociaal domein. Eén plan, waarin niet de wetten voorop staan, maar de doelen en de effecten die de gemeente wil bereiken voor de inwoners. Zes verantwoordelijke beleidsmakers beoordelen het resultaat van hun gezamenlijke inspanningen en blikken vooruit.

Wat vooraf ging

Als gemeente sta je dichterbij de inwoners dan de Rijksoverheid. Daardoor zie je meer en kan je beter inspelen op de behoefte van mensen. Met die gedachte gingen de beleidsmakers en de uitvoerende partijen in Diemen aan de slag vanaf het moment dat de Rijksoverheid de gemeenten verantwoordelijk maakte voor jeugdzorg, werk en inkomen en de zorg aan kwetsbare mensen, onder wie langdurig zieken en ouderen. Dat was in 2015. Zowel vanuit het bestuur als op uitvoeringsniveau is er sindsdien gehamerd op een integrale werkwijze. Vier jaar later kwam het moment om het ook beleidsmatig zo op te schrijven.

Begin maart 2019 legden vijf verantwoordelijke beleidsmakers in een [interview](#) uit waarom gemeente Diemen voor

het eerst één integrale beleidsnota ontwikkelde voor het sociaal domein, terwijl er vroeger minstens vijf afzonderlijke nota's werden geschreven.

Irma Spit wond er in dat interview geen doekjes om. Ze zei: ‘De uitvoerende partijen werken steeds meer samen volgens een integrale aanpak en met het perspectief van de klant voor ogen. Maar wij strooiden ons beleid nog steeds vanuit kokertjes over hen heen.’ En ze legde uit: ‘Er zijn zoveel onderwerpen die op verschillende beleidsterreinen spelen. Je kunt ze in verschillende plannen uitwerken, maar we willen ze nu in één keer heel goed en in samenhang beschrijven.’

Hij is nu bijna klaar, de eerste gezamenlijke nota voor het sociaal domein. Zijn jullie tevreden met het resultaat?

Martijn Alderse Baas: ‘Zeker weten. Als ik terugkijk op het ontwikkelproces, naar hoe de nota tot stand is gekomen, dan heeft het twee functies gehad. Er ligt niet alleen een integraal verhaal waarin we de dwarsverbanden tussen de verschillende beleidsterreinen hebben beschreven, maar het heeft ook iets met onze samenwerking gedaan. We hebben elkaar echt opgezocht en ons verdiept in elkaars werk. Ik vind dat we met deze team-effort een sprong voorwaarts hebben gemaakt.’

Kun je een voorbeeld geven?

Martijn: ‘We hadden het in dat eerdere interview over gezondheid en armoede en dat die twee met elkaar te maken hebben. Dat kun je wel tegen elkaar zeggen, maar hoe maak je daar chocola van? Hoe vertaal je dat in een doel en hoe verbind je daar acties aan? Het samen daarover nadenken zie ik ook als een grote winst.’

Wat heeft dat opgeleverd dat anders misschien niet zo snel gebeurd zou zijn?

Sara Blom: ‘We zijn bijvoorbeeld naar de Voedselbank gegaan, omdat de doelgroep daar ook vaak kampt met gezondheidsproblemen. Ook hebben we de buurtsportcoaches en de jongerenwerkers van Stichting Welzijn Diemen gevraagd of zij bij de activiteiten die zij voor jongeren organiseren, specifiek aandacht kunnen hebben voor de jongeren van ouders die klant zijn bij de Voedselbank. Zo kunnen we onze >

Lisa Stumpel
beleidsadviseur
Diversiteit

Martijn Alderse Baas
beleidsadviseur
Werk en Inkomen

Irma Spit
coördinator
Team Sociaal Beleid

Ben Schroevers
beleidsadviseur
Jeugd en Welzijn

Kim van der Weijden
beleidsadviseur
Wmo

Sara Blom
beleidsadviseur
Zorg en Welzijn

‘Het aanbod moet ook bekend zijn bij inwoners die we niet zien en niet kennen’

Lisa Stumpel

krachten bundelen en mensen die daarbij gebaat kunnen zijn ook naar andere zinvolle activiteiten of ondersteuning leiden.’

Kim van der Weijden: ‘Als je in de nota leest over onze uitvoeringsplannen en wat we gaan ontwikkelen, dan zie je dat dit allemaal punten zijn die alle beleidsterreinen omspannen – ze komen op elk beleidsterrein terug: van samenwerken in een vitaal netwerk, tot integrale toegang en integraal werken en informatievoorziening en communicatie.’

Wat is de belangrijkste boodschap van de nota?

Ben Schroevers: ‘In alle gesprekken die we met partners, uitvoerders en inwoners hebben gevoerd tijdens de ontwikkeling van de nota, ging het er niet zozeer over dat in het sociaal domein in Diemen voorzieningen ontbreken of zaken niet worden opgepakt, het ging eigenlijk altijd over de vraag: hoe zorgen we dat alle informatie, de mensen en de voorzieningen, goed bij elkaar komen?’

De belangrijkste boodschap van de nota is dat we duidelijkheid en eenduidigheid moeten bieden vanuit het perspectief van de klant.

‘Een van de belangrijkste uitdagingen is om het vitale net-

werk dat we al hebben, te behouden en te versterken. De onderlinge samenwerking tussen verschillende instellingen en hulpverleners kan nog beter en intensiever. Wij moeten er als gemeente voor zorgen dat deze partijen elkaar opzoeken en informatie en kennis uitwisselen. Wij moeten dat faciliteren en vragen hen daarin een actieve rol op te pakken.’

Irma knikt: ‘De voorzieningen zijn er voldoende en er is ook geen behoefte aan nieuwe activiteiten, maar het aanbod dat Diemen heeft, moet breder en beter bekend worden bij mensen. Zowel bij de professionals in het netwerk als bij inwoners die de voorzieningen nodig hebben.’

Sara: ‘De voorzieningen zijn er, maar als je voor elke voorziening weer bij iemand anders moet zijn en opnieuw je verhaal moet doen, zinkt de moed je als inwoner wel in de schoenen. Door onderling beter samen te werken, maken we het makkelijker voor mensen. Dan staat de inwoner echt centraal.’

Lisa Stumpel: ‘Het aanbod moet ook bekend zijn bij inwoners die we niet zien en niet kennen. Als het gaat om diversiteit en toegankelijkheid voor iedereen, dan ligt daar nog wel een duidelijke opdracht voor ons. Er zijn groepen onzichtbaar voor ons. Mensen met een niet-westerse migratieachtergrond bijvoorbeeld. We moeten ons best doen om ook die mensen beter te bereiken.’

Hoe gaat deze nota professionals en Diemenaren helpen?

Ben: ‘We hopen in elk geval dat de acties in de uitvoeringsplannen eraan bijdragen dat het makkelijker zal gaan in de praktijk. Dat mensen elkaar goed weten blijven te vinden en er gemeenschappelijke, gezamenlijke verantwoordelijkheid gevoeld wordt voor problemen van inwoners. En we hopen dat inwoners de weg naar de verschillende loketten en de toegang tot voorzieningen makkelijker weten te vinden. Daar zou uitvoering van de ontwikkelacties uit de nota in moeten helpen.’

Lisa: ‘In de praktijk willen mensen al graag zo werken. De nota onderstreept en ondersteunt dat nu en legt het vast. Ik hoop dat de nota voor de mensen die het beleid uitvoeren ook werkt als een bevestiging.’

Kim: ‘Een van de doelen in de nota is niet voor niets om de mensen in de uitvoering te faciliteren om zo te kunnen werken.’

Wat hopen jullie te bereiken met deze integrale visie en aanpak?

Sara: ‘Dat alle mensen die in Diemen wonen, meedoen en meetellen en wij dat altijd voorop stellen in onze dienstverlening. Zodat mensen de hulp en ondersteuning makkelijk kunnen vinden.’

Martijn: ‘Het klinkt tegenstrijdig maar ik hoop dat we minder mensen gaan zien. Je wil jezelf overbodig maken door preventief te werken, eerder hulp te bieden waardoor mensen minder snel in problemen komen of problemen eerder kunnen oplossen.’

Irma: ‘Er ligt een mooi plan, maar nu begint het eigenlijk pas. Nu moeten we het waarmaken. Aan de slag!’ •

‘Met deze team-effort hebben we een sprong voorwaarts gemaakt’

Martijn Alderse Baas

BIJLAGEN

1. Privacy	29
2. Juridische context	30
3. Voortgang	34
4. Financiële toelichting	35
5. Bijlage bij uitvoeringsplannen	
A. Wat willen we behouden	36
B. Wat gaan we ontwikkelen	46
C. Overige beleidsontwikkelingen	49
6. Doelen en indicatoren	52

De kennisbank

Alle relevante achtergrondinformatie en toelichtende documenten bij het Beleidsplan Sociaal Domein 2020-2023 staan in onze [digitale kennisbank](#).

Zo gaan we om met privacy en persoonsgegevens

Wanneer maatschappelijke partners integraal samenwerken in het sociaal domein, betekent dit dat zij persoonsgegevens met elkaar kunnen en soms ook moeten delen. Dit kunnen ook gevoelige of zelfs bijzondere persoonsgegevens zijn, zoals een BSN of gegevens over iemands gezondheid. Om mensen zo goed mogelijk te kunnen helpen met oplossingen die werken, moeten dienst- en hulpverleners samenwerken en hun invals-hoeken delen.

Grondslag verwerken gegevens

De gemeente verwerkt uitsluitend persoonsgegevens wanneer hier een rechtmatige grondslag voor is. De grondslag om in het sociaal domein persoonsgegevens te verwerken ligt doorgaans in de vervulling van een taak van algemeen belang of van een taak in het kader van de uitoefening van het openbaar gezag (artikel 6 lid 1 sub e AVG). Om deze publieke taken te kunnen uitvoeren is het voor de gemeente onvermijdelijk dat ook persoonsgegevens worden verwerkt.

Het uitgangspunt is dat alleen doelgebonden relevante informatie wordt gedeeld met maatschappelijke partners. Een inwoner die bij de gemeente aanklopt voor zorg, moet er op kunnen vertrouwen dat er zorgvuldig met de privacy van zijn gegevens wordt omgegaan. Vooral wanneer die informatie gedeeld wordt met andere organisaties binnen de keten, zoals professionele zorgverleners.

Uitgangspunten AVG

Onder zorgvuldig en vertrouwelijk omgaan met privacygevoelige gegevens verstaan we dat de uitgangspunten van de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) integraal onderdeel zijn van de gemeentelijke dienstverlening in het sociaal domein. Zo vragen we mensen alleen om persoonsgegevens die noodzakelijk zijn voor de hulpvraag. We zorgen ervoor dat gegevens niet langer worden opgeslagen dan de wettelijke bewaartermijnen.

Met externe partners maken we samenwerkingsafspraken en we leggen deze vast in een verwerkersovereenkomst of convenant. Om zorgvuldig af te wegen of een professional gegevens

mag delen, wordt het 'Zwitsers zakmes' toegepast. Dit houdt in dat gegevens alleen worden gedeeld wanneer de verstrekking noodzakelijk en proportioneel is en het niet op een andere manier kan (subsidiariteit).

We zijn transparant over de wijze waarop de gemeente omgaat met persoonsgegevens en wijzen mensen proactief op hun privacy-rechten, zoals het recht op inzage, correctie en vergetelheid. We zorgen dat persoonsgegevens passend beveiligd worden, conform de richtlijnen van de Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO).

Uitgangspunten

De gemeente kan aansluitend op de genoemde uitgangspunten verschillende keuzes maken in de methode van gegevensverwerking. Deze keuzes voldoen aan de regels van de AVG en ze worden gemaakt in samenspraak met de maatschappelijke partners. Dit zijn de mogelijkheden:

1) Transparantiebeginsel

Zodra de professional een noodzaak ziet tot het delen van persoonsgegevens met maatschappelijke partners, wordt de inwoner hierover geïnformeerd. Samen bespreken ze welke persoonsgegevens worden gedeeld, met wie en waarom. De bescherming van de privacygevoelige gegevens is gewaarborgd door afspraken waar de maatschappelijke partners mee hebben ingestemd (Aansluitdocument Zorg & Veiligheid).

2) Het vragen van toestemming aan de inwoner

Voordat de gegevens gedeeld worden met een maatschappelijke partner, wordt aan de inwoner toestemming gevraagd voor de gegevensdeling. Toestemming als grondslag voor het verwerken van persoonsgegevens is aan voorwaarden gebonden. Een van de voorwaarden is dat toestemming in vrijheid moet zijn gegeven. Deze toestemming moet opnieuw gevraagd worden als de gegevens met een andere partij worden gedeeld of als er nieuwe gegevens worden gedeeld. Ook heeft de inwoner altijd de mogelijkheid om de toestemming weer in te trekken (artikel 7 lid 3 AVG).

Bij beide opties heeft de inwoner altijd het recht om bezwaar te maken tegen de gegevensverwerking (artikel 21 AVG).

We kiezen voor het transparantiebeginsel

De gemeente Diemen kiest voor het toepassen van het transparantiebeginsel. Dit past het beste bij onze werkwijze binnen het sociaal domein en levert zo min mogelijk rompslomp op voor de inwoner. Het vragen van toestemming is in het sociaal domein meestal niet nodig, doordat men zich kan beroepen op de uitvoering van een publieke taak als grondslag van de gegevensverwerking. Door het toepassen van het transparantiebeginsel kunnen we inwoners met problemen op verschillende leefgebieden het meest effectief helpen. Ook is deze optie het meest werkbaar voor de professionals.

Deze keuze is een collegebevoegdheid en wordt verwerkt in het herijkte Aansluitdocument Zorg & Veiligheid. Dit document wordt in het eerste kwartaal van 2020 vastgesteld door het college en wordt daarna ondertekend door de maatschappelijke partners van het Brede Hoed Netwerk. Het implementeren van het herijkte Aansluitdocument Zorg & Veiligheid en het borgen van het transparantiebeginsel zijn onderdeel van het uitvoeringsplan [Wat gaan we ontwikkelen?](#)

De wettelijke grondslag van de beleidsnota en de uitvoeringsplannen

Aan deze beleidsnota zijn uitvoeringsplannen toegevoegd. Hierin staan de instrumenten en middelen beschreven waarmee de gemeente Diemenaren blijft ondersteunen, onderwerpen waarop het college sterker wil inzetten en nieuw te ontwikkelen beleid. Met de beleidsnota en de bijbehorende uitvoeringsplannen geven wij invulling aan de wettelijke voorschriften uit de Wmo 2015, de Jeugdwet, de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening en de Wet publieke gezondheid.

Gemeentelijk minimabeleid

Voor gemeentelijke inkomensondersteuning en minimabeleid geldt het volgende: algemeen inkomensbeleid is voorbehouden aan het Rijk; het gemeentelijk beleid vervult een vangnetfunctie. Er is geen specifieke wetgeving die voorschrijft dat de gemeente, los van het beleid voor de bijzondere bijstand, een algemeen minimabeleid moet vaststellen. Wel kan de gemeenteraad op grond van de Gemeentewet kaders aangeven voor minimabeleid en de uitvoering daarvan. De raad stelt het daarvoor benodigde budget beschikbaar. Deze beleidsnota, daarin beschreven effecten en de bijbehorende uitvoeringsplannen (en instrumenten zoals bijvoorbeeld de stadspas) zijn ook bedoeld als uitwerking van het gemeentelijk minimabeleid.

Wettelijk kader

De wetgeving in het sociaal domein is grotendeels gedecentraliseerd en de uitvoering is belegd bij de gemeenten. De gemeente verzorgt de uitvoering met eigen medewerkers, door inkoop, subsidiëring van maatschappelijke partners en in samenwerking met regionaal opererende instanties zoals de [GGD](#), [Veilig Thuis](#) en [Jeugdzorg](#).

De verschillende wetten voor het Sociaal Domein schrijven voor op welke onderdelen de gemeenten lokaal beleid moeten vaststellen en waaraan de gemeentelijke beleidsplannen tenminste moeten voldoen. De gemeenten mogen zelf bepalen of ze per wet een beleidsplan vaststellen of liever één beleidsplan maken, vooropgesteld uiteraard dat voldaan wordt aan de wettelijke eisen.

De verschillende wetten schrijven ook voor over welke onderwerpen verordeningen moeten worden vastgesteld. Vijf wetten binnen het sociaal domein verplichten colleges van B&W periodiek een beleidsplan op te stellen. Het gaat dan meestal om een beleidsplan voor een periode van maximaal vier jaar.

Het gaat om deze vijf wetten:

- [Wmo 2015](#)
- [Jeugdwet](#)
- [Participatiewet](#)
- [Wet gemeentelijke schuldhulpverlening](#)
- [Wet publieke gezondheid](#)

Deze vijf wetten vormen de juridische context rondom dit Beleidsplan Sociaal Domein. Daarnaast zijn de volgende wetten en regelingen belangrijk voor dit beleidsplan:

- [Wet passend onderwijs](#), met name voor wat betreft de aansluiting bij de Jeugdwet en het Passend Onderwijs bij de jeugdhulpverlening;
- [Leerplichtwet 1969](#), met name om de aansluiting tussen het handhaven van deze wet met de jeugdhulpverlening;

De volgende landelijke programma's zijn belangrijk voor dit beleidsplan:

- [IBP, interbestuurlijk programma](#)
- [Landelijk actieprogramma "Zorg voor de Jeugd"](#)
- [Landelijk actieprogramma "Aanpak huiselijk geweld en kindermishandeling"](#)
- [Landelijke nota gezondheidsbeleid 2016-2019](#)
- [Landelijk actieprogramma "Langer Thuis"](#)
- [Landelijk actieprogramma "Eén tegen eenzaamheid"](#)
- [Landelijk actieprogramma "Brede schuldenaanpak"](#)
- [Actieprogramma "Tel mee met taal"](#)
- [Landelijk programma "Geweld hoort nergens thuis: Aanpak huiselijk geweld en kindermishandeling"](#)
- [Nationaal Preventieakkoord "Naar een gezonder Nederland"](#)

De volgende (voormalige) lokale, regionale en internationale beleidsstukken zijn van belang voor dit beleidsplan:

- Beleidsplan Jeugd
- Collegeprogramma 2018-2021 "Duurzaam Samenleven"
- Inkomensondersteunend armoedebeleid 2016-2019
- Beleidsplan Participatiewet 2015
- Beleidsplan Schuldhulpverlening 2016-2019
- Meerjarenbeleidsplan Wmo 2016-2019
- Gezondheidsnota 2013-2016, 2016-2017 en 2018-2019
- Regioprogramma "Thuis in de wijk: Koersbesluit Maatschappelijke Opvang en Beschermd Wonen 2016-2020"
- Lokaal uitvoeringsplan Preventie Huiselijk geweld en kindermishandeling
- Preventie- en handhavingsplan alcohol 2019-2022 (en Uitvoeringsprogramma Preventie- en handhavingsplan alcohol 2019-2022)
- Verdrag van New York 2006 voor personen met een handicap
- VN Verdrag inzake de Rechten van het Kind
- Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten
- VN-Vrouwenverdrag
- Verdrag van Istanbul

Verdrag van New York 2006 voor personen met een handicap

In zowel de Wmo 2015, de Jeugdwet als de Participatiewet is bepaald dat de gemeenteraad een periodiek plan moet maken voor de uitvoering van het [verdrag van New York inzake rechten van personen met een handicap](#). Dit beleidsplan en de bijbehorende uitvoeringsplannen geven invulling aan deze wettelijke bepaling.

Huiselijk geweld en kindermishandeling

Onze plicht om huiselijk geweld en kindermishandeling terug te dringen en de schade ervan te beperken is behalve in de Wmo 2015 ook vastgelegd in door Nederland geratificeerde verdragen

zoals het [VN Verdrag inzake de Rechten van het Kind](#), het [Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten](#), het [VN-Vrouwenverdrag](#) en het [Verdrag van Istanbul](#).

Wettelijke voorschriften voor de beleidsplannen per wet

Hieronder leggen we per wet uit waar de gemeente aan moet voldoen bij het opstellen van het beleid en hoe we dat in deze beleidsnota invullen.

Wettelijk verplichte onderdelen vanuit de [Wmo 2015](#)

De Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) 2015 regelt de gemeentelijke ondersteuning op het gebied van zelfredzaamheid, participatie, beschermd wonen en opvang.

Mensen die onvoldoende zelfredzaam zijn of onvoldoende in staat zijn tot participatie, moeten een beroep kunnen doen op door de overheid georganiseerde ondersteuning.

De ondersteuning van inwoners met een beperking, chronische psychische of psychosociale problemen is erop gericht om hen zo lang mogelijk in de eigen leefomgeving te kunnen laten blijven.

Gemeenten zijn verantwoordelijk voor de ondersteuning van mensen met een beperking en mensen met psychische of psychosociale problemen.

Ook moeten gemeenten zorgen voor een goede toegankelijkheid van voorzieningen, diensten en ruimten voor mensen met een beperking.

Het college zet zich in en treft algemene maatregelen en voorzieningen ten behoeve van:

- de zelfredzaamheid van mensen
- de participatie van mensen
- beschermd wonen en opvang voor wie dat nodig heeft
- de sociale samenhang
- de toegankelijkheid van voorzieningen, diensten en ruimten voor mensen met een beperking
- de veiligheid
- de leefbaarheid
- het voorkomen en bestrijden van huiselijk geweld
- de organisatie van een advies- en meldpunt huiselijk geweld en kindermishandeling

De Wmo 2015 draagt gemeenten op om te zorgen voor de

maatschappelijke ondersteuning van hun inwoners en voor de kwaliteit en de continuïteit van de voorzieningen.

De Wmo 2015 schrijft ook voor dat gemeenten maatwerkvoorzieningen bieden aan inwoners die dit nodig hebben. Bijvoorbeeld ter ondersteuning van hun zelfredzaamheid, hun vermogen mee te blijven doen en zich te handhaven in de samenleving, of omdat ze opvang nodig hebben of een voorziening om beschermd te wonen.

De gemeente is ook verantwoordelijk voor het geven van een jaarlijks blijk van waardering voor [mantelzorgers](#) (artikel 2.1.6).

Bij de maatschappelijke ondersteuning staat het belang van de betrokken inwoner altijd voorop. Op ieder moment van de dag is telefonisch of elektronisch anoniem een luisterend oor en advies beschikbaar; daar zorgt het college voor.

De Wmo 2015 verplicht gemeenten een Wmo-beleidsplan te maken en geeft aan wat de gemeenten in ieder geval in dit beleidsplan moeten opnemen.

Dit staat omschreven in **artikel 2.1.2**:

1. De gemeenteraad stelt periodiek een plan vast voor het door het gemeentebestuur te voeren beleid voor maatschappelijke ondersteuning.
2. Het plan beschrijft de beleidsvoornemens inzake door het college te nemen besluiten of te verrichten handelingen die erop gericht zijn om:
  - a. de sociale samenhang, de toegankelijkheid van voorzieningen, diensten en ruimten voor mensen met een beperking te bevorderen, de veiligheid en leefbaarheid in de gemeente te vergroten, alsmede huiselijk geweld te voorkomen en te bestrijden;
  - b. de verschillende categorieën van mantelzorgers en vrijwilligers zoveel mogelijk in staat te stellen hun taken uit te voeren;
  - c. vroegtijdig vast te stellen of inwoners maatschappelijke ondersteuning behoeven;
  - d. te voorkomen dat inwoners op maatschappelijke ondersteuning aangewezen zullen zijn;
  - e. algemene voorzieningen te bieden aan inwoners die maatschappelijke ondersteuning behoeven;
  - f. maatwerkvoorzieningen te bieden ter ondersteuning van

de zelfredzaamheid en participatie aan inwoners die daar op eigen kracht, met gebruikelijke hulp, met mantelzorg of met hulp van andere personen uit hun sociale netwerk niet of onvoldoende toe in staat zijn;

- g. maatwerkvoorzieningen te bieden aan mensen die niet in staat zijn zich op eigen kracht te handhaven in de samenleving en beschermd wonen of opvang behoeven in verband met psychische of psychosociale problemen of omdat zij de thuissituatie hebben verlaten, al dan niet in verband met risico's voor hun veiligheid als gevolg van huiselijk geweld;
- h. uitvoering te geven aan het op 13 december 2006 in New York tot stand gekomen [Verdrag inzake de rechten van personen met een handicap](#) (Trb. 2007, 169).

3. Het plan is erop gericht dat:

- a. mensen zo lang mogelijk in de eigen leefomgeving kunnen blijven;
- b. mensen die beschermd wonen of opvang ontvangen, een veilige woonomgeving hebben en, indien mogelijk, weer in staat zijn zich op eigen kracht te handhaven in de samenleving.

4. In het plan wordt bijzondere aandacht gegeven aan:

- a. een zo integraal mogelijke dienstverlening op het gebied van maatschappelijke ondersteuning, publieke gezondheid, preventie, zorg, jeugdhulp, onderwijs, welzijn, wonen, werk en inkomen;
- b. de samenwerking met zorgverzekeraars en zorgaanbieders zoals bedoeld in de Zorgverzekeringswet met het oog op een zo integraal mogelijke dienstverlening;
- c. keuzemogelijkheden tussen aanbieders voor alle mensen aan wie een maatwerkvoorziening wordt verstrekt, waarbij rekening wordt gehouden met hun godsdienstige gezindheid, levensovertuiging en culturele achtergrond, in het bijzonder wanneer zij tot een kleine doelgroep behoren;
- d. de toegankelijkheid van voorzieningen, diensten en ruimten voor mensen met een beperking;
- e. de wijze waarop de continuïteit van hulp wordt gewaarborgd, in het bijzonder ten aanzien van jongeren die door het bereiken van een bepaalde leeftijd geen jeugdhulp zoals bedoeld in de Jeugdwet meer kunnen ontvangen;

- f. mogelijkheden om met inzet van begeleiding, onder meer via dagbesteding, mensen zo lang mogelijk in de eigen leefomgeving te laten blijven;
- g. de wijze waarop inwoners worden geïnformeerd over de personen die kunnen optreden als vertegenwoordiger van een cliënt die niet in staat kan worden geacht tot een redelijke waardering van zijn of haar belangen ter zake;

5. In het plan wordt aangegeven op welke wijze de gemeente **artikel 2.1.7** toepast dan wel de reden om dat artikel niet toe te passen.

6. In het plan wordt aangegeven welke resultaten het gemeentebestuur in de door het plan bestreken periode wenst te behalen, welke criteria worden gehanteerd om te meten hoe deze resultaten zijn behaald en welke outcome-criteria worden gehanteerd ten aanzien van aanbieders.

Wettelijk verplichte onderdelen vanuit de [Jeugdwet](#)

De Jeugdwet schrijft voor dat gemeenten periodiek een beleidsplan maken voor preventie en jeugdhulp, de uitvoering van kindbeschermingsmaatregelen en jeugdreclassering. Ook geeft de Jeugdwet aan wat gemeenten in ieder geval in dit beleidsplan moeten opnemen. Dit staat omschreven in **artikel 2.1** en **2.2** van deze wet.

Artikel 2.1

Het gemeentelijke beleid inzake preventie, jeugdhulp, kindbeschermingsmaatregelen en jeugdreclassering en de uitvoering van jeugdhulp, kindbeschermingsmaatregelen en jeugdreclassering is gericht op:

- a. het voorkomen, vroeg signaleren en vroeg interveniëren bij opgroei- en opvoedingsproblemen, psychische problemen en stoornissen;
- b. het versterken van het opvoedkundige klimaat in gezinnen, wijken, buurten, scholen en kinderopvang;
- c. het bevorderen van de opvoedvaardigheden van de ouders, opdat zij in staat zijn hun verantwoordelijkheid te dragen voor de opvoeding en het opgroeien van jeugdigen;
- d. het inschakelen, herstellen en versterken van de eigen

- mogelijkheden en het probleemoplossend vermogen van de jeugdige, zijn of haar ouders en de personen die tot hun sociale omgeving behoren, waarbij voor zover mogelijk wordt uitgegaan van hun eigen inbreng;
- e. het bevorderen van de veiligheid van de jeugdige in de opvoedsituatie waarin hij/zij opgroeit;
- f. integrale hulp aan de jeugdige en zijn of haar ouders, indien sprake is van meervoudige problematiek;
- g. het tot stand brengen en uitvoeren van familiegroepsplannen en het verlenen van hulp op basis van familiegroepsplannen, ter uitvoering van **artikel 4.1.2** en indien sprake is van vroege signalering van opgroei- en opvoedingsproblemen, psychische problemen en stoornissen.

Artikel 2.2

1. De gemeenteraad stelt periodiek een plan vast dat richting geeft aan de door de gemeenteraad en het college te nemen beslissingen over preventie en jeugdhulp, de uitvoering van kindbeschermingsmaatregelen en jeugdreclassering.
2. Het plan bevat de hoofdzaken van het door de gemeente te voeren beleid betreffende preventie, jeugdhulp, de uitvoering van de kindbeschermingsmaatregelen en jeugdreclassering en geeft daarbij in ieder geval aan:
  - a. wat de gemeentelijke visie en doelstellingen zijn van dit beleid;
  - b. hoe het beleid zal worden uitgevoerd in samenhang met de verantwoordelijkheid van het college inzake het advies- en meldpunt huiselijk geweld en kindermishandeling en welke acties in de door het plan bestreken periode zullen worden ondernomen;
  - c. welke resultaten de gemeente in de door het plan bestreken periode wenst te behalen, hoe gemeten wordt of deze resultaten zijn behaald en welke outcome-criteria gehanteerd worden ten aanzien van jeugdhulp-aanbieders en gecertificeerde instellingen;
  - d. hoe het college uitvoering zal geven aan **artikel 2.7, tweede lid** en hoe wordt gewaarborgd dat de jeugdhulp-aanbieder voldoet aan de eisen inzake de verantwoordelijkheidstoedeling op grond van **artikel 4.1.1, tweede lid, juncto 4.1.5, eerste lid**;

- e. op welke wijze de gemeenteraad en het college zich hebben vergewist van de behoeften van kleine doelgroepen;
- f. hoe het college uitvoering zal geven aan het op 13 december 2006 te New York tot stand gekomen [Verdrag inzake de rechten van personen met een handicap](#) (Trb. 2007, 169).

3. Het plan wordt, voor zover het de afstemming van en effectieve samenwerking met het onderwijs betreft, pas vastgesteld na overleg met het samenwerkingsverband, zoals bedoeld in **artikel 18a** van de Wet op het primair onderwijs, en het samenwerkingsverband zoals bedoeld in **artikel 17a** van de Wet op het voortgezet onderwijs. Het overleg met deze samenwerkingsverbanden vindt plaats volgens een procedure die is vastgesteld door het samenwerkingsverband en het college van de gemeente of gemeenten. Deze procedure bevat een voorziening voor het beslechten van geschillen.

Wettelijk verplichte onderdelen vanuit de [Participatiewet](#)

In de Participatiewet staat, met uitzondering van **artikel 8 d**, geen wettelijke opdracht aan de gemeenteraad tot het vaststellen van een periodiek beleidsplan. Wel moet de gemeenteraad voor enkele onderwerpen een verordening vaststellen. Deze verordeningen zijn eind 2014 vastgesteld en behoeven in het bestek van deze beleidsnota geen aanpassing. Dit beleidsplan kan worden opgevat als het beleidsplan zoals bedoeld in **artikel 8 d**.

Artikel 8 d Participatiewet

De gemeenteraad stelt periodiek een plan vast omtrent de wijze waarop het college uitvoering zal geven aan het op 13 december 2006 te New York tot stand gekomen [Verdrag inzake de rechten van personen met een handicap](#) (Trb. 2007, 169).

Wettelijk verplichte onderdelen vanuit de [Wet gemeentelijke Schuldhulpverlening](#)

De Wet gemeentelijke Schuldhulpverlening schrijft voor dat gemeenten periodiek een beleidsplan maken. Onder andere preventie, maximale wachttijden voor toegang tot hulp en aandacht voor gezinnen met minderjarige kinderen zijn thema's die een plek moeten krijgen in het plan. **Artikel 2** van deze wet schrijft dit voor. De gemeente beslist zelf over de uitwerking van het plan, het ambitieniveau, de inzet van instrumenten en de wijze van hulpverlening.

Dit staat omschreven in **artikel 2**:

1. De gemeenteraad stelt een plan vast dat richting geeft aan de integrale schuldhulpverlening aan de inwoners van de gemeente.
2. De gemeenteraad stelt het plan telkens voor een periode van maximaal vier jaar vast. Het plan kan tussentijds gewijzigd worden.
3. Het plan bevat de hoofdzaken van het door de gemeente te voeren beleid betreffende integrale schuldhulpverlening en het voorkomen dat personen schulden aangaan die zij niet kunnen betalen.
4. In het plan wordt in ieder geval aangegeven:
  - a. welke resultaten de gemeente in de door het plan bestreken periode wenst te behalen;
  - b. welke maatregelen de gemeenteraad en het college nemen om de kwaliteit te borgen van de wijze waarop de integrale schuldhulpverlening wordt uitgevoerd;
  - c. het maximaal aantal weken dat de gemeente nastreeft met betrekking tot de in **artikel 4, eerste lid**, genoemde periode;
  - d. hoe schuldhulpverlening aan gezinnen met inwonende minderjarige kinderen wordt vormgegeven.
5. In het plan kan de gemeenteraad aangeven onder welke voorwaarden het college de verzoeker verplicht te beschikken over een basisbetaalrekening zoals bedoeld wordt in **artikel 1:1** van de Wet op het financieel toezicht.

Wettelijk verplichte onderdelen vanuit de [Wet Publieke gezondheid](#)

De Wet publieke gezondheid (Wpg) is het wettelijke kader voor de publieke gezondheidszorg. De wet verplicht de gemeente om maatregelen te nemen die de gezondheid van de inwoners of specifieke groepen bevorderen en beschermen.

Een groot deel van de wettelijke taken hebben we als gemeente Diemen regionaal belegd binnen de Gemeenschappelijke Regeling (GR) Openbare Gezondheidszorg (OGZ) Amstelland, waarbij de [GGD Amsterdam](#) de activiteiten voor ons uitvoert.

Taken op het gebied van de publieke gezondheidszorg betreffen onder meer: medische milieukundige zorg, technische hygiënezorg, psychosociale hulp bij rampen, prenatale voorlichting aan aanstaande ouders, infectieziektebestrijding en diverse preventieprogramma's.

De gemeente draagt ook zorg voor de uitvoering van de jeugdgezondheidszorg. Dit is belegd bij een groot aantal jeugdhulpverleners en omvat onder andere:

- Het op systematische wijze volgen en signaleren van ontwikkelingen in de gezondheidstoestand van jeugdigen en gezondheidsbevorderende en -bedreigende factoren;
- Het ramen van de behoeften aan zorg;
- De vroegtijdige opsporing en preventie van specifieke stoornissen, met uitzondering van het perinatale onderzoek op [phenylketonurie](#) (PKU), [congenitale hypothyreoïdie](#) (CHT) en [adrenogeenitaal syndroom](#) (AGS);
- Het geven van voorlichting, advies, instructie en begeleiding;
- Het formuleren van maatregelen ter beïnvloeding van gezondheidsbedreigingen.

De Wet publieke gezondheid schrijft voor dat gemeenten periodiek een lokale gezondheidsnota opstellen. De lokale gezondheidsnota moet daarbij de landelijke prioriteiten in acht nemen die zijn opgenomen in de landelijke nota gezondheidsbeleid. In november 2018 is het Nationaal Preventieakkoord "Naar een gezonder Nederland" verschenen, met daarin aandacht voor de onderwerpen roken, overgewicht en problematisch alcoholgebruik.

In de lokale gezondheidsnota voor de periodes 2013-2016, 2016-2017 en 2018-2019 is daarnaast aandacht voor de thema's genotmiddelengebruik en psychosociale gezondheid.

Wpg artikel 13 - Landelijke en gemeentelijke nota gezondheidsbeleid

Dit staat omschreven in **artikel 13**:

1. De minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport stelt elke vier jaar een landelijke nota gezondheidsbeleid vast en een landelijk programma voor de uitvoering van onderzoek naar de publieke gezondheid.
2. De gemeenteraad stelt binnen twee jaar na openbaarmaking van de nota, als bedoeld in het **eerste lid**, een nota gemeentelijk gezondheidsbeleid vast, waarin de raad in ieder geval aangeeft:
  - a. wat de gemeentelijke doelstellingen zijn ter uitvoering van de in de **artikelen 2, 5, 5a** en **6** genoemde taken;
  - b. welke acties in de bestreken periode worden ondernomen ter realisering van deze doelstellingen;
  - c. welke resultaten de gemeente in die periode wenst te behalen;
  - d. hoe het college van burgemeester en wethouders uitvoering geeft aan de in **artikel 16** genoemde verplichting.
3. De gemeenteraad neemt bij het vaststellen van de nota gemeentelijk gezondheidsbeleid in ieder geval de landelijke prioriteiten in acht, zoals opgenomen in de landelijke nota gezondheidsbeleid.

Tot slot staat in de Drank en Horecawet (**artikel 43a**) dat de gemeente een preventie- en handavingsplan alcohol moet vaststellen en dat dit elke vier jaar gelijktijdig dient te gebeuren met de vaststelling van de nota gemeentelijk gezondheidsbeleid, zoals bedoeld in **artikel 13, tweede lid**, van de Wet publieke gezondheid.

Hoe monitoren we het beleid?

Er is al jaren discussie over monitoring en effectmeting binnen het sociaal domein. Het lijkt soms een oneindige zoektocht. Het gaat meestal om ingewikkelde vraagstukken en om menselijk gedrag. Dat maakt het lastig om te bepalen in hoeverre het beleid geslaagd is of bepalend is geweest bij het bereiken van een vooropgesteld gewenst doel.

Neem bijvoorbeeld het doel om het gebruik van armoedevoorzieningen te stimuleren; verschillende factoren hebben grote invloed op het wel of niet bereiken van dit doel, zoals:

- Gewijzigde omstandigheden - bijvoorbeeld op het vlak van de werkloosheid;
- Demografische ontwikkelingen - de groei van de gemeente Diemen/instream van specifieke groepen;
- Beter bereik/toegang door communicatie en informatievoorziening;
- Verantwoordelijke personen in uitvoering / externe intermediairs hebben goede manieren gevonden om doelgroepen te bereiken;
- Wisseling van personen die hierin een rol spelen;
- De bekendheid neemt toe doordat inwoners ervaringen delen;
- Er is landelijk aandacht voor het onderwerp (dankzij de politiek of de media);
- Gewijzigd beleid (begrotingen zijn verruimd).

Kwalitatieve vormen van onderzoek en evaluatie

Het is dus ingewikkeld om vast te stellen in hoeverre het bereiken van een doel toe te schrijven valt aan eigen, beïnvloedbaar beleid.

Doen we dan maar wat? Nee. Van sommige beleidsinterventies is landelijk bekend dat ze goed werken of noodzakelijk zijn. Daarnaast zetten we de laatste jaren in Diemen steeds meer in op kwalitatieve vormen van onderzoek en evaluatie. Ervaringen en verhalen van inwoners staan meer centraal in het kwalitatieve onderzoek, de casusanalyses en de klantreizen die we organiseren. Ze verschaffen ons veel inzichten. Zowel de inwoners, de uitvoerders als de beleidsmakers vinden deze methoden waardevol.

Deze manier van onderzoeken, monitoren en evalueren past bij de schaalgrootte van de gemeente Diemen en voorkomt dat we ons blindstaren op aantallen en percentages, die nogal kunnen fluctueren. Door te luisteren naar ervaringen van inwoners leren we hoe de dienstverlening wordt ervaren, of de hulp die wij bieden aansluit bij de behoeften van mensen en of die het gewenste effect bereikt. Met de opgedane kennis kunnen we verbeteringen in bijvoorbeeld het werkproces doorvoeren.

Uitgangspunten

Bij de monitoring van dit meerjarenbeleidsplan gaan we voort op dezelfde lijn, waarbij we een combinatie volgen van tellen (kwantitatief) en vertellen (kwalitatief). Daarnaast hanteren we de volgende uitgangspunten:

1. Leren en verbeteren:

Inzichten verkrijgen door evaluaties en onderzoeken zijn onderdeel van het werken, met name voor de werkvloer. De uitvoerende partijen zijn onderdeel van de monitoring. Het is belangrijk voor de uitvoeringspraktijk om te evalueren: 'hoe hebben we het werk gedaan, in hoeverre sluit het aan bij de klantsituatie en zijn verbeteringen mogelijk en wenselijk'.

2. Ruimte en tijd voor het werk gaat voor ruimte en tijd voor registraties en verantwoording:

Er wordt gezocht naar een gezonde balans tussen 'willen weten' en de administratieve last die dit registreren met zich mee kan brengen.

Opbouw monitoring sociaal domein

Het monitoren van de maatschappelijke effecten en de prestaties van de uitvoering verloopt langs drie sporen:

1. Het niveau van feiten/kwantiteit

(voorzieningenniveau/managementrapportage).

Hierbij is aandacht voor:

- Gebruik van voorzieningen
- Uitgaven
- Proces/doorlooptijden
- Resultaat (waar mogelijk)

2. Samenwerken in de keten (kwalitatief onderzoek)

Hierbij is aandacht voor:

- Effectiviteit van samenwerken tussen partners (bijvoorbeeld door het bestuderen van casuïstiek)
- Tevredenheid/voldoende toegerust zijn
- Duidelijkheid over rollen/taken

3. Klantbeleving (kwalitatief onderzoek, bijvoorbeeld klantreizen)

Hierbij is aandacht voor:

- Bejegening
- Communicatie/verwachtingen
- Toegang/toegankelijkheid
- Informatievoorziening
- Resultaat

In de Jeugdwet en in de Wmo staat dat jaarlijks een cliëntervaringsonderzoek moet plaatsvinden. Ook wordt de gezondheidsstaat van de inwoners in Diemen vastgelegd in de Gezondheidsmonitor. Deze gegevens bevatten ook indicaties over de mate waarin het beleid effect heeft.

Een tussenevaluatie van dit meerjarenbeleidsplan vindt plaats in 2022. Er wordt dan aan de hand van de bovenstaande drie sporen verslag uitgebracht.

Tot slot

De technische mogelijkheden groeien. Door systemen en informatiebronnen te koppelen, kan aan de hand van gerichte vragen informatie worden samengebracht. Vooral grotere gemeenten experimenteren met methoden om datagestuurde te werken. In Diemen kijken we hier ook naar. Een voorbeeld van een onderzoeksvraag waarbij data gecombineerd kunnen worden, is: is er een verband tussen mensen in schuldhulp en huiselijk geweld? Maar je kunt ook preventief kijken: welke wijk verdient specifieke aandacht als het gaat om gezondheid, ontmoeting of beweging? Deze datagestuurde werkwijze maakt echter geen onderdeel uit van de monitoring van het beleid.

Financiële toelichting

De acties en doelen binnen deze beleidsnota kunnen worden uitgevoerd binnen de bestaande budgetten zoals opgenomen in de begroting 2020 en verder. De ambities vanuit het coalitieakkoord 2019-2021 zijn hierin vertaald. In onderstaande tabellen zijn de budgetten voor de verwachte uitgaven voor 2020 nader omschreven.

In dit overzicht zijn de budgetten voor gezondheid opgenomen binnen de budgetten voor Wmo en Jeugdhulp. Ook de subsidies binnen het sociaal domein vallen onder bovenstaande budgetten.

Sinds 2018 worden de budgetten voor het sociaal domein zo realistisch mogelijk geraamd. Deze raming vindt plaats op basis van de werkelijke uitgaven in de voorafgaande jaren. De directe relatie met de door het Rijk beschikbaar gestelde budgetten is derhalve komen te vervallen. De noodzakelijke uitgaven zijn daarbij leidend. Bij wijzigend beleid met financiële consequenties vanuit de overheid worden deze indien noodzakelijk binnen de P&C geclaimd.

Naast de budgetten die in het overzicht zijn opgenomen zijn er budgetten die vanuit bijvoorbeeld welzijn en sport ook effect hebben op het sociaal domein. Denk bijvoorbeeld aan de buurtsportcoaches die hierin een spilfunctie vervullen. Deze budgetten zijn niet meegenomen in het overzicht.

Wmo

• Woningaanpassingen	€ 277.000, -
• Hulpmiddelen	€ 368.000, -
• Wmo-vervoer	€ 450.000, -
• Wmo-begeleiding	€ 1.075.000, -
• Hulp bij het huishouden	€ 1.483.000, -
• Wmo-algemeen	€ 1.184.100, -
• Antidiscriminatievoorziening	€ 12.600, -
• Cliëntondersteuning	€ 1.291.500, -
• Veilig Thuis	€ 106.000, -

Totaal € 6.247.200, -

Jeugdhulp

• Begeleiding 18-, jeugd- en opvoedhulp	€ 3.083.400, -
• Jeugd-GGZ	€ 1.500.000, -
• Jeugdzorg-plus (gesloten jeugdhulp)	€ 465.000, -
• Kinderbescherming en aanpak kindermishandeling	€ 520.000, -
• Opvang (18-)	€ 860.000, -

Totaal € 6.428.400, -

Participatiewet en Schuldhulpverlening

• Vreemdelingen	€ 43.000, -
• Sociale werkvoorziening en begeleid werken	€ 1.916.000, -
• Re-integratieinstrumenten P-wet	€ 843.700, -
• Voorziening ivm arbeid	€ 22.000, -
• Inburgering (Wi) Cursus Nederlands	€ 35.000, -
• Inkomensvoorzieningen en loonkostensubsidies P-wet	€ 7.850.000, -
• Geneeskundige /adviezen bijstandsverlening	€ 87.000, -
• Gemeentelijk armoedebeleid	€ 766.200, -
• Kwijtschelding afvalstoffenheffing	€ 280.000, -
• Schuldhulpverlening	€ 396.600, -

Totaal € 12.239.500, -

Gezondheid

• Gemeenschappelijke regeling GGD (o.a. jgz, openbare gezondheidszorg)	€ 994.000, -
--	--------------

Totaal € 994.000, -

Wat goed gaat en werkt, bestendigen we

Er is de afgelopen jaren veel geïnvesteerd in de ontwikkeling van het sociaal domein in Diemen. Bij alles wat we in Diemen aanbieden, vergoeden en financieren (via eigen personeel, inkoop bij commerciële partijen en subsidie) kunnen we een onderscheid maken tussen:

- hulp in de vorm van (extra) geld
- individuele voorzieningen in natura
- persoonsgerichte dienstverlening/ondersteuning
- algemene voorzieningen in de wijken

Al deze vormen van hulp die het college blijft voortzetten, zijn beschreven in dit actieplan. Ze dragen immers al bij aan de doelen die we in Diemen willen bereiken en aan de ambitie en visie van het college.

Onderstaand is het voorzieningenaanbod beschreven dat we in Diemen aanbieden. Deze beschrijving is uitgewerkt vanuit de verschillende wetten.

Wat willen we behouden vanuit de Participatiewet - Minimabeleid

Vanuit het minimabeleid geeft de gemeente extra financiële ondersteuning aan inwoners zonder financiële buffers (vermogen) die onverwacht vanuit bijzondere omstandigheden met noodzakelijke kosten te maken krijgen die zij niet kunnen betalen van een uitkering, loon of inkomsten als zelfstandige.

De meeste regelingen worden op grond van de Participatiewet verstrekt. In principe wordt bijzondere bijstand als lening verstrekt, tenzij iemand (lang) aflost aan schulden of niet in staat was geld te reserveren.

Een aantal regelingen voor specifieke kostensoorten worden altijd als gift verstrekt zoals de participatieregeling voor kinderen, de computerregeling of de ID-kaartenregeling.

Daarnaast zijn er aanvullende lokale regelingen die de gemeente aanbiedt. Bijvoorbeeld omdat de raad hier in het verleden om heeft gevraagd (aangenomen moties) of omdat ze gefinancierd kunnen worden uit landelijke middelen. Denk hierbij aan de stadspas, het gratis GVB vervoer voor AOW gerechtigden, het Jeugdsport en Jeugdcultuurfonds en medische dierenhulp aan minima met huisdieren.

Onderstaand volgt een opsomming van de bestaande minima-regelingen die het college wil voortzetten in 2020-2023. Per regeling is de inkomensgrens benoemd (als percentage van de bijstandsnorm). Als het inkomen hoger is, kan soms toch een deel van de kosten worden vergoed. Tenslotte is er voor gezinnen in Diemen die het ondanks alle hulp niet redden de Voedselbank. De gemeente werkt nauw samen met de Voedselbank en verstrekt een jaarlijkse subsidie als bijdrage in de exploitatie.

Voorzieningen in het kader van minimabeleid die we behouden:

- Individuele bijzondere bijstand (130%) voor 'maatwerk'-aanvragen. Het gaat om aanvragen voor noodzakelijke kosten en waarbij sprake is van bijzondere omstandigheden. Er is geen limitatieve lijst, elke situatie kan afzonderlijk beoordeeld worden. Voorbeelden zijn:

- Tandartskosten
- Huiswerkbegeleiding
- Kosten in verband met het vinden van werk
- Kinderopvang
- Bijdrage voorschoolse educatie
- Tijdelijke woonkostentoeslag

- Individuele bijzondere bijstand (130%) voor specifieke kostensoorten. Op grond van de Participatiewet mag het college geen categoriale bijzondere bijstand verstrekken. Dat betekent dat door de wetgever is bepaald dat voor elke aanvraag een controle moet plaatsvinden of er sprake is van bijzondere kosten én of de kosten daadwerkelijk zijn gemaakt. Dit is arbeidsintensief. Om toch enige efficiëntie en 'rek' in te bouwen is daarom door het college bepaald dat er voor bepaalde kostensoorten altijd sprake is van bijzondere kosten en dat de vergoeding als gift verstrekt mag worden. Er worden op basis van verschillende kostensoorten vaste maximale bedragen (als gift) uitgekeerd, of er wordt gekeken naar de werkelijke kosten. Inwoners van Diemen die een beroep doen op deze kostensoorten hoeven dus niet aan te tonen dat het bijzondere kosten zijn. Het overleggen bij de aanvraag van een bewijs dat de kosten zijn gemaakt volstaat. Op deze wijze wordt voldaan aan de Participatiewet. Het gaat om de volgende kostensoorten en regelingen:

Kinderen

- Computer voor kind vanaf eerste jaar voortgezet onderwijs
- Reiskosten middelbare school op basis van werkelijke kosten voor enkele afstand >10 km
- School- en materiaalkosten mbo-studenten 16/17 jaar
- Jeugdsport en Jeugdcultuurfonds voor kinderen uit gezinnen met een inkomen van 100% tot 140%
- Jaarlijkse bijdrage Sport, cultuur en meedoen-regeling voor kinderen met ouders in de bijstand

Gezinnen

- Gratis ID-kaart
- Individuele inkomensvoetstuk voor mensen die 3 jaar een laag inkomen hebben (110%)

- Studietoelage voor jonggehandicapten 18+ die (nog) niet kunnen werken, geen inkomensgrens (er zijn immers geen inkomsten)
- Stadspas groene stip voor inwoners van Diemen die in een minnelijk of wettelijk schuldsaneringstraject zitten
- Stadspas groene stip voor inwoners van Diemen tot de AOW-leeftijd (130%)
- Gemeentelijke bijdrage aan de collectieve zorgverzekering (130%)
- Jaarlijks toegang tot gratis dierenarts voor Diemenaren met huisdieren waaronder consult, chippen, castratie en noodzakelijke medische behandelingen (130%)
- Kwijtschelding gemeentebelasting 100%

Chronisch zieken/gehandicapten/ouderen

- Extra jaarlijks geld voor chronisch zieken en gehandicapten (130%)
- Duurzame gebruiksgoederen voor AOW-gerechtigden (130%)
- Gratis GVB voor AOW'ers met een inkomen tot 110% van de bijstandsnorm
- Gratis GVB voor AOW'ers met een inkomen hoger dan 110% van de bijstandsnorm die in een minnelijk of wettelijk schuldsaneringstraject zitten
- Stadspas groene stip voor alle AOW'ers ongeacht de hoogte van het inkomen/vermogen

Wat willen we behouden vanuit de Participatiewet - Re-integratiebeleid

Mensen met en zonder een arbeidshandicap die een beroep doen op bijstand voor de noodzakelijke kosten van het bestaan vallen sinds 1 januari 2015 onder de Participatiewet. Het Rijk haalde vanaf 2015 de schotten weg tussen de Wet werk en bijstand (de bijstandswet), de Wet sociale werkvoorziening en de Wajong (de regeling voor mensen die voor hun 18e een (arbeids-)handicap hadden). Vanaf 1 januari 2015 is de Wajong er alleen nog voor mensen die volledig en blijvend niet kunnen werken. De Participatiewet is daarmee het vangnet van de sociale zekerheid in Nederland.

Vanuit de Participatiewet heeft de gemeente een wettelijke taak om inwoners met een bijstandsuitkering en niet-uitkeringsgerechtigden te ondersteunen met trajecten richting Wmo-dag-

besteding, sociale activering/vrijwilligerswerk, beschut werk, werken naar loonwaarde of betaald werk/zelfstandig ondernemerschap.

Ook werkgevers kunnen ondersteuning krijgen. Dat kan in natura in de vorm van een jobcoach van de gemeente of in geld middels loonwaardesubsidie, no-riskpolis, opleidingskosten et cetera.

In 2015 zijn op grond van de Participatiewet door de raad zeven verordeningen vastgesteld. Hierin is vastgelegd hoe de gemeente omgaat met het afstemmen/verlagen van bijstand, tegenprestatie, individuele inkomensubsidie en studietoelage voor jonggehandicapten (zie minimabeleid), loonwaardesubsidie arbeidsbeperkten, re-integratie-ondersteuning en cliëntenparticipatie. Er zijn in het bestek van dit beleids- en actieplan geen wijzigingen in deze verordeningen uitgewerkt. De huidige aanpak vanuit de invalshoek tegenprestatie, re-integratie alsmede wettelijke voorschriften rondom taaleis biedt ruimte voor maatwerk.

Vanuit de huidige uitvoeringspraktijk is hieronder beschreven welke voorzieningen we voor de doelgroep van de Participatiewet én werkgevers (zoals loonkostensubsidie/proefplaatsing) willen behouden. De technische uitwerking is verwerkt in de verschillende verordeningen die zijn vastgesteld op grond van de Participatiewet en in de beleidsregels van het college.

Voorzieningen in het kader van re-integratie die we behouden:

Ondersteuning bij het vinden van werk door eigen medewerkers

- Individuele coaching en begeleiding door een team (eigen medewerkers) van gespecialiseerde re-integratiecoaches van de gemeente Diemen. Voor onderstaande doelgroepen is een aparte aanpak ontwikkeld:
  - Jongeren
  - Ouderen
  - Statushouders
- Inzet van de Job-Hunter bij de brancheteams van het Werkgevers Service Punt groot Amsterdam. De Job-Hunter brengt en haalt nieuwe vacatures om kandidaten en werkgevers te matchen

Diagnose, ingekochte trajecten en regionale samenwerking

- Medische, psychologische en arbeidsdeskundige advisering
- Activering en diagnosetrajecten (Ik Werk, de huidige uitvoerder is Pantar)
- Arbeid Training Centrum, schakeltrajecten naar werk
- Dress for Succes, een nieuwe outfit om te solliciteren
- Samenwerking binnen de Arbeidsmarktregio Groot Amsterdam over onder meer aanpak statushouders
- Samenwerking in het kader van Perspectief Op Werk, toegang tot regionale projecten zoals pilots praktijkleren in het mbo, Amsterdamse aanpak statushouders
- Inkoop van losse maatwerktrajecten bij re-integratiebedrijven
- Inkoop van trainingen, empowerment (Shine), opleidingen, taalcursussen gericht op werk
- Kinderopvang in relatie tot re-integratie en parttime werk (zie ook minimabeleid)

Stimulering re-integratie

- Wettelijke vrijlatingen van inkomsten op grond van de Participatiewet
- Uitstroompremies
- Premies voor het succesvol afronden van een training of cursus gericht op uitstroom
- Levensvatbaarheidsonderzoeken Bbz voor startende en gevestigde ondernemers

Werkgeversinstrumenten die de gemeente verstrekt

<https://wspgrootamsterdam.nl/subsidies/>

- Financiering beschut werk, zowel bij Pantar als bij reguliere werkgevers
- Jobcoaching gemeente (voor Diemen uitgevoerd door Amsterdam)
- Leerstage
- Looncompensatie bij ziekte
- Loonkostensubsidie naar loonwaarde voor de doelgroep van de banenafpraak
- Proefplaatsing met behoud van uitkering in aanloop naar dienstverband
- Tijdelijke loonkostensubsidie
- Voorzieningen: hulpmiddelen waarmee een gehandicapte werknemer zijn werk kan doen

Werkgeversinstrumenten van het UWV

- Brug WW
- Jeugd Lage Inkomens Voordeel (LIV)
- Jobcoaching UWV
- Lage Inkomens Voordeel (LIV)
- Looncompensatie ziekte 56+
- Loondispensatie Wajong
- Loonkostenvoordeel 56 jaar
- Proefplaatsing UWV
- Subsidieregeling Praktijk leren (Via Rijksdienst Voor Ondernemend Nederland)

Toepassing Wet taaleis

- De Wet taaleis geldt voor nieuwe instromers in de bijstand. Als een inwoner niet voldoet aan het vereiste taalniveau, wordt hij verplicht een taaltoets af te leggen. In samenwerking wordt een termijn bepaald waarbinnen gestart wordt met het leren van de Nederlandse taal. De gemeente kan dit ondersteunen met middelen uit de WEB of het Participatiebudget. Naar verwachting kan vanaf 2021 de nieuwe Wet inburgering worden toegepast. Per situatie wordt beoordeeld of en op welke wijze de Wet taaleis wordt toegepast. Hiertoe worden de beleidsregels Wet taaleis 2016 van het college ingezet.

Toepassing tegenprestatie Participatiewet

- Uitgangspunt is dat uitsluitend maatschappelijk nuttige activiteiten gelden als tegenprestatie. In de regel gaat het dan om re-integratieactiviteiten. Als sprake is van activiteiten waarvoor een economische waarde geldt dan kan geen sprake zijn van Tegensprestatie, het betreft dan werk waarvoor salaris betaald wordt.

Wat willen we behouden vanuit de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening

De Wet gemeentelijke schuldhulpverlening (Wgs, ingevoerd per 2012) schrijft voor dat gemeenten voorzien in een aanbod van schuldhulpverlening. In het kader van deze wettelijke taak moet de gemeenteraad minimaal eens in de vier jaar een beleidsplan vaststellen.

De gemeente mag zelf bepalen op welke wijze het plan wordt uitgewerkt, maar het moet wel de hoofdzaken bevatten van het beleid dat wordt ingezet voor het voorkomen van schulden en

voor de uitvoering van de schuldhulpverlening. Gemeenten zijn vervolgens vrij om te bepalen hoe ze die schuldhulpverlening organiseren.

De Wgs schrijft ook voor dat elke gemeente in een beleidsplan vastlegt welke resultaten zij wil behalen, hoe zij de kwaliteit van de uitvoering borgt en wat de nagestreefde wachttijd is (met een maximum van vier weken).

Tenslotte schrijft de wet voor dat er sprake is van een integrale aanpak. Dit wil zeggen dat er in de geboden ondersteuning niet alleen aandacht is voor de financiële problematiek van de schuldenaar, maar ook voor eventuele – daarmee samenhangende – immateriële problemen.

Hoe bieden we integraal schuldhulp in Diemen

Insteek van Diemen is ondersteuning te bieden aan inwoners om schulden zo veel mogelijk te beperken en inwoners die hulp krijgen, snel en duurzaam te helpen. Er ligt daarbij een nauwe relatie met het inkomensondersteunend armoedebeleid en er is samenwerking met het Brede Hoed Team.

De inzet van (tijdelijke) financiële hulp kan helpen bij het stabiliseren van schulden. Schulden zijn vaak symptoom van onderliggende problemen. Naast de praktische schuldhulp zijn de schuldhulpverleners hier alert op. Zij hebben een actieve rol bij de samenwerking met en de doorverwijzing naar andere (immateriële) hulpverleners in Diemen. De uitgangspunten voor schuldhulpverlening in Diemen zijn:

- Preventie en ondersteuning bij het wegnemen van oorzaken
- Erger voorkomen
- Bestrijding van schulden

Schuldhulpverlening wordt in Diemen verzorgd door [MaDi](#), die intensief samenwerkt met het [Brede Hoed Team](#), Team Sociale Zaken en maatschappelijke partners zoals de Voedselbank, Humanitas en bewindvoerders. Door samenwerking in de keten wordt doorverwijzing naar passende hulp mogelijk gemaakt. Denk hierbij aan maatschappelijk werk, verslavingszorg et cetera. Als te bereiken resultaat blijft ook voor de komende periode staan dat schuldhulp kosteloos beschikbaar blijft voor alle inwoners van Diemen, er geen wachtlijsten zijn voor schuldhulp en er gestreefd wordt naar een eerste intake binnen één week.

De medewerkers van MaDi zijn alert op situaties waarin kinderen zijn betrokken. Door de inzet van aanvullende inkomensondersteuning zorgen we ervoor dat in ieder geval kinderen maatschappelijk mee kunnen doen.

Inwoners in een WSNP of minnelijk traject kunnen aanspraak maken op een stadspas. Ook gepensioneerden in een WSNP of minnelijk traject kunnen gebruikmaken van gratis GVB. De gedachte hierachter is dat dergelijke trajecten op deze manier beter vol te houden zijn.

De kwaliteit van de uitvoering is geborgd door de subsidievoorwaarde dat de uitvoerder (MaDi) lid is van de NVVK. Daarnaast zijn de schuldhulpverleners specialistisch opgeleid op hbo-niveau (inclusief [Vroeg Eropaf](#)) en gepositioneerd bij de afdeling Sociale Zaken. Op deze wijze is er direct toezicht op de uitvoering. Eventuele klachten en bezwaren worden gecommuniceerd met de leiding van Sociale Zaken.

Voorzieningen in het kader van Schuldhulpverlening die we behouden:

Preventie en ondersteunen bij wegnemen oorzaken

Het kabinet wil dat meer mensen uit een uitzichtloze schuldsituatie komen en geeft hier hoge prioriteit aan. Alleen door een gecoördineerde aanpak kunnen de belangrijkste knelpunten op het terrein van schulden onder handen worden genomen. Dit vraagt om een nauwe samenwerking tussen ministeries, gemeenten en andere betrokken partijen. In totaal zijn er landelijk 50 maatregelen uitgewerkt. Deze worden ook groten-deels landelijk geïmplementeerd. Enkele in het oog springende maatregelen uit het landelijke plan zijn:

- Het tegengaan van excessen in kredietverstrekking
- Aanpassing van incasso- en privacywetgeving
- Het bestrijden van misstanden in de incassobranche
- Landelijke voorlichting via werkgevers
- Vereenvoudiging van procedures bij de belastingdienst/SVB
- Invoering van een landelijk incassobureauregister

Lokaal zijn in Diemen ook maatregelen genomen om inwoners te ondersteunen bij het voorkomen van schulden. De komende jaren blijven we de volgende preventieve voorzieningen aanbieden:

- Ondersteuning thuisadministratie (postsorteergroep, hulp bij ordenen administratie)
- Budgetteercursussen MaDi Zuid Oost
- Budgetbeheer door Plangroep
- Beschermingsbewind
- Vroeg Eropaf in samenwerking met Rochdale, De Key, Stadgenoot, Waternet, nutsbedrijven en zorgverzekeraars
- Voorlichting over schuldhulp door MaDi aan ketenpartners

Erger voorkomen

- Schuldhulpverlening door medewerkers van MaDi middels advisering, stabilisatiebegeleiding en begeleiding (minnelijke/wettelijke) schuldregelingen. De hulpverlening kent de volgende elementen:
  - Aanmelding/Screening/Motivatie-gesprek
  - Budgetadviesgesprek
  - Inkomensreparatie/budgetbegeleiding
  - Casemanagement
  - Schuldregeling, minnelijk
  - Crisisinterventie
  - WSNP
  - Nazorg

Bestrijden van Schulden

- Budgetbegeleiding, door inzet vrijwilligers Humanitas
- Inzet aanvullende inkomensondersteuning (minimaregelingen)
- Initiatieven om schuldhulpverleningstraject te verlichten en vol te houden waaronder:
  - Stadspas voor mensen in minnelijke regeling of WSNP
  - Gratis GVB vervoer voor AOW-gerechtigden in minnelijke schuldregeling of WSNP

Wat willen we behouden vanuit de Wmo 2015 en de Wet publieke gezondheid

De gemeente is mede verantwoordelijk voor de collectieve gezondheid van haar inwoners. Gemeentelijke taken op dit terrein komen onder meer voort uit de Wet publieke gezondheid (Wpg) en de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo).

Vanuit de Wpg heeft de gemeente de verplichting om gezondheidsbeschermende en gezondheidsbevorderende maatregelen te nemen voor alle inwoners of voor specifieke groepen. De

GGD Amsterdam voert een deel van deze activiteiten voor de gemeente Diemen uit, waaronder de jeugdgezondheidszorg, openbare geestelijke gezondheidszorg, infectieziektebestrijding, epidemiologie, hygiënezorg en inspectie.

De gemeente biedt ondersteuning thuis via de Wet maatschappelijke ondersteuning. Het uitgangspunt van de Wmo 2015 is het mogelijk maken dat mensen langer thuis kunnen blijven wonen, met behulp van het eigen netwerk en eventueel met ondersteuning van de gemeente. Iedereen wordt zoveel mogelijk in staat gesteld om deel te nemen aan de samenleving.

Gemeenten zijn verantwoordelijk voor de ondersteuning van mensen die niet zelfredzaam zijn. Het gaat bijvoorbeeld om hulp bij het huishouden, begeleiding, dagbesteding, ondersteuning om de mantelzorger tijdelijk te ontlasten, opvang in geval van huiselijk geweld, opvang van mensen die dakloos zijn of een plaats in een beschermde woonomgeving voor mensen met een psychische stoornis.

Er wordt onderscheid gemaakt tussen maatwerkvoorzieningen en algemene voorzieningen. Een algemene voorziening is voor iedereen in de gemeente beschikbaar, zoals een buurthuis. Een maatwerkvoorziening is afgestemd op de behoeften, persoonskenmerken en mogelijkheden van het individu. Voorafgaand aan de toekenning van een maatwerkvoorziening doet de gemeente onderzoek. De criteria voor het toekennen van een maatwerkvoorziening zijn wettelijk vastgelegd. Op het gebied van algemene voorzieningen heeft de gemeente Diemen lokaal beleid vastgesteld.

De gemeente verzorgt de uitvoering door het contracteren van zorgaanbieders, het subsidiëren van maatschappelijke partners en samenwerking met regionaal opererende instanties zoals de GGD en Veilig Thuis.

De meeste regelingen worden op grond van de Wet publieke gezondheid en de Wmo verstrekt. Daarnaast biedt de gemeente enkele aanvullende lokale regelingen, bijvoorbeeld omdat de raad hier in het verleden om heeft gevraagd of omdat ze gefinancierd kunnen worden uit landelijke middelen. Hieronder volgt een opsomming van de bestaande voorzieningen die het college wenst voort te zetten in 2020-2024.

Voorzieningen worden gerealiseerd door middel van subsidie, het inkopen van trajecten, (regionale) samenwerking met maatschappelijke organisaties, et cetera.

Voorzieningen in het kader van gezondheid en welzijn die we behouden:

1. Gezondheid bevorderen en beschermen

- **Openbare gezondheidszorg:** Via de gemeenschappelijke regeling (GR) Openbare Gezondheidszorg Amstelland (OGZ Amstelland) voert de GGD Amsterdam diverse activiteiten uit waar Diemen en de overige Amstelland-gemeenten op basis van onder andere de Wet Publieke Gezondheid (Wpg) verantwoordelijk voor zijn. Tevens worden een aantal extra taken uitgevoerd.
  - Epidemiologie en gezondheidsbevordering (inclusief de Gezonde School aanpak)
  - Leefomgeving Milieu & Gezondheid (o.a. behandelen meldingen, advies en psychosociale hulp na rampen)
  - Infectieziektebestrijding
  - Hygiëne en inspectie (o.a. toezicht op kinderopvang en technische hygiënezorg)
  - Medische milieukundige zorg
  - Openbare geestelijke gezondheidszorg (inclusief crisisdienst Vangnet en hygiënisch woningtoezicht)
  - Ondersteuning meldpunt Zorg en Overlast
  - Forensische geneeskunde (o.a. beschikbaarheid lijkschouwing)
  - Jeugdgezondheidszorg bestaande uit onder meer:
    - Rijksvaccinatieprogramma
    - Laagdrempelige preventieve jeugdgezondheidszorg met zowel collectieve als individuele activiteiten
    - Vroegtijdige opsporing en preventie van specifieke stoornissen
    - Voorlichting, advies, instructie en begeleiding
    - Prenatale huisbezoeken
    - Consulten JGZ-professionals
    - Indiceren VVE
    - Programma Stevig Ouderschap
    - Preventief gezondheidsonderzoek basisonderwijs
    - Preventief gezondheidsonderzoek voortgezet onderwijs
    - Ziekteverzuimbegeleiding

- **Bevorderen gezonde leefstijl**

- Middelengebruik; roken, alcohol, (soft)drugs:
  - Preventie, (vroeg)signalering alcoholgebruik, voorlichting, toeleiding naar passende zorg, advies en consultatie professionals en Ik Pas-campagne (door Arkin)
- Integrale aanpak voor het terugdringen van overmatig en zwaar drankgebruik (Preventie- en handavingsplan Alcohol) bestaande uit onder andere:
  - Voorlichting alcoholgebruik in voortgezet onderwijs (GGD)
  - Voorlichting van bestuurders, vrijwilligers en leden van paracommerciële instellingen over de effecten van alcoholgebruik en de regels voor alcoholverstrekking
  - Alcoholmatigingsbeleid gemeente met het stimuleren van alternatieven voor alcohol
  - Voorlichting en handhaving sportverenigingen
  - Handhaving drankmisbruik hangjongeren
  - Toezicht en handhaving alcoholverstrekkers
  - Preventie drugsmisbruik onder jongeren, via puberkringen en pubercursussen
- Stimuleren van beweging en gezonde voeding, verminderen van overgewicht en preventie van chronische aandoeningen zoals diabetes
  - [Gezonde School-aanpak](#) en [Jongeren Op Gezond Gewicht-aanpak](#)
  - Multidisciplinair programma voor kinderen met overgewicht, uitgevoerd door fysiotherapeut en diëtist gezamenlijk
  - Extra weegmoment voor kinderen in groep 4
  - Stimuleren deelname aan diverse beweegactiviteiten, cursussen en voorzieningen, waaronder inzet van buurtsportcoaches, beweeginterventies voor senioren, stimuleren van aangepast sporten (uitgevoerd door onder andere SWD)
  - Een gevarieerd naschools sport- en spelaanbod voor jongeren in samenwerking met buurtsportcoaches, sportverenigingen en sportaanbieders
  - Jeugdsportpas en CJP Cultuurkaart
  - Cursus [Gezond Kopen, Gezond Koken](#)
  - Moeders in Beweging, beweegprogramma voor moeders met overgewicht
- Gebruik van de diensten van Sportservice Noord-Holland om sporten voor mensen met een beperking mogelijk te maken.

- **Geestelijke gezondheidszorg, preventie psychosociale problemen en bevorderen psychosociale gezondheid**

- Laagdrempelige ondersteuning voor volwassenen en ouderen bij beginnende of lichte psychische klachten zoals stress, somberheid, angst en depressie, en van naasten van mensen met psychische problemen (Uitgevoerd door Arkin)
  - Persoonlijk advies, informatie en coaching
  - Voorlichting over psychische klachten, ondersteuningsmogelijkheden en toeleiding naar passende hulp
  - Consultatie, advies en deskundigheidsbevordering van beroepskrachten en vrijwilligers over (vroeg)signalering van psychische klachten, het bespreekbaar maken van psychische problemen, toeleiding naar passende hulp en ondersteuning van naasten van mensen met psychische problemen
- Website www.mijnihelp.nl met informatie, ervaringsverhalen, zelftesten en online zelfhulp cursussen voor volwassenen met vragen over psychische klachten en voor iedereen die betrokken is bij iemand met psychische problemen
- Diverse cursussen, waaronder (online) cursussen 'Omgaan met somberheid', 'Omgaan met stress' en 'Assertiviteit', bewegingscursus 'Liever bewegen dan moe' voor mensen met stress of spanningsklachten, de groeps-cursus 'Krachtig in het leven staan' voor vrouwen met een niet-westerse achtergrond die hun functioneren en zelfvertrouwen willen verbeteren, gespreksgroepen voor familieleden en naasten van mensen met psychische problemen en voor nabestaanden die een dierbare hebben verloren door zelfdoding. Tevens cursussen voor huisartsenpatiënten 'Beter slapen doe je zo', 'Minder piekeren & stress' en 'Mindfulness' die gegeven worden in samenwerking met huisartsen en gezondheidscentra in Diemen.
- CLIP, informatie- en adviespunt voor mensen met psychische- of psychiatrische problemen, naasten en professionals (door Regenboog Groep)
- Cursus 'Eerste hulp bij psychische problemen' voor professionals en vrijwilligers
- Suïcidepreventie: GGD traint huisartsen, thuiszorgmedewerkers, medewerkers binnen het sociaal domein, schuld-hulpverleners, politie, maatschappelijk werkers en onderwyzend personeel op (vroeg)signalering van potentiële suïcideplegers

- Maatjesproject Amsterdamse Vriendendiensten voor zelfstandig wonende Diemenaren met psychiatrische klachten in een sociaal isolement
- Klussendienst Homeservice voor en door mensen met psychische klachten gericht op activering en versterking van de zelfredzaamheid
- Welzijn op recept
- Verwarde personen, Wvvgz, Wzd, Wfz

- **Gezonde leefomgeving**

- Bevorderen gezonde, veilige en beweegvriendelijke leefomgeving
- Fysieke toegankelijkheid van voorzieningen, gebouwen en openbare ruimte
- Verbeteren luchtkwaliteit
- Tegengaan van geluidshinder
- Terugdringen van brommeroverlast

2. Sociale en maatschappelijke ondersteuning

- **Algemeen maatschappelijk werk (MaDi)** Informatie, advies en hulp gericht op het voorkomen van problemen op maatschappelijk vlak, het ondersteunen bij het oplossen van problemen of om verdere escalatie te voorkomen, en het verbeteren van het welzijn en de zelfredzaamheid. Het gaat hierbij om problemen in het dagelijks leven, onder meer in de huiselijke sfeer, het verwerken van verlies van een dierbare of andere gebeurtenis, gevoelens van angst, depressie of eenzaamheid, problemen op gebied van werk en/of echtscheidingsvraagstukken, et cetera.
- **Sociaal raadsliedenwerk (MaDi)** sociaaljuridische hulp, praktische vragen, advies en informatie over wetten, regelingen en voorzieningen. Ondersteuning bij het invullen van formulieren, het schrijven van officiële brieven of het opstellen van bezwaarschriften.
- **Onafhankelijke cliëntondersteuning** (uitgevoerd door [MEE](#))
  - Algemene onafhankelijke individuele cliëntondersteuning bestaande uit onder meer informatie, advies, vraagverheldering en kortdurende ondersteuning (inclusief trajectbegeleiding, integrale vroeghulp en leun- en steuncontacten)
  - Basisdiagnostiek en bepaling zelfredzaamheid, sociaaljuridische cliëntondersteuning, overleg en bemiddeling bij geschillen, aanbod van diverse trainingen en cursussen om

de vaardigheden en zelfredzaamheid van mensen met een beperking te vergroten

- **Luisterend oor en advies:** [De Luisterlijn](#) is dag en nacht en het hele jaar door bereikbaar voor mensen die behoefte hebben aan een vertrouwelijk gesprek. Dit kan anoniem per mail, per chat en per telefoon.
- **Slachtofferhulp:** Emotionele, praktische en juridische ondersteuning aan slachtoffers van ernstige verkeersongelukken, misdrijven of calamiteiten (uitgevoerd door [Slachtofferhulp](#)).
- **Ondersteuning van mantelzorgers**
  - Inloospreekuur voor mantelzorgers in Diemen, door [Markant](#)
  - Individuele begeleiding en ondersteuning van mantelzorgers door een mantelzorgmakelaar van Markant
  - Voorlichting en communicatie over mantelzorg en gerelateerde onderwerpen aan inwoners, mantelzorgers, professionals en vrijwilligers
  - Cursus 'De zorg de baas' voor mantelzorgers, door Markant
  - Respijtzorg om de mantelzorger te ondersteunen en ontlasten:
    - Informele respijtzorg door het koppelen van een vrijwilliger aan een mantelzorger waarbij de vrijwilliger een vast dagdeel in de week (zorg)taken overneemt
    - Formele respijtzorg via een maatwerkvoorziening vanuit de Wmo, bijvoorbeeld dagbesteding, individuele begeleiding of kortdurend verblijf. De maatwerkvoorziening is meestal gericht op de zorgvrager, zodat de mantelzorger even tijd voor zichzelf heeft en tot rust kan komen.
  - Mantelzorgcompliment, de jaarlijkse blijk van waardering voor mantelzorgers
  - Dag van de Mantelzorg
- **Stimuleren van vrijwilligerswerk en ondersteunen van vrijwilligers**
  - [Diemenvoorelkaar](#), platform waar vrijwilligers en hulpvragers aan elkaar gekoppeld worden
  - Buurthulpdienst Diemenvoorelkaar, waarbij ouderen met een hulpvraag gekoppeld worden aan een vrijwilliger
- **Antidiscriminatievoorziening Meldpunt Discriminatie Regio Amsterdam (MDRA)**

- Meldpunt voor Discriminatie in Diemen
- Rapportage aantal meldingen Diemen
- **Maatwerkvoorzieningen vanuit de Wmo 2015**
  - Hulp bij het Huishouden
  - Hulpmiddelen
  - Woningaanpassingen
  - Individuele Begeleiding
  - Dagbesteding inclusief vervoer van en naar de dagbestedingslocatie
  - Logeeropvang om de mantelzorger tijdelijk te ontlasten
  - Wmo-vervoer voor mensen onder de 75 jaar
  - Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang

3. Zorg en veiligheid

- **Vorkomen en bestrijden van huiselijk geweld, kindermishandeling en seksueel geweld**
  - Advies- en meldpunt huiselijk geweld en kindermishandeling ([Veilig Thuis](#))
    - Meldpunt voor (vermoedens van) huiselijk geweld of kindermishandeling
    - Advies geven en zo nodig ondersteuning bieden bij (vermoedens van) huiselijk geweld of kindermishandeling
    - Melding onderzoeken en beoordelen of en zo ja tot welke stappen de melding aanleiding geeft
    - Meldpunt en spoeddienst bij crisis waar jeugdigen bij betrokken zijn
    - Algemene voorlichtings- en preventietaken over huiselijk geweld en kindermishandeling en expertise inbrengen ten aanzien van ouderenmishandeling
    - Taken ten behoeve van de tijdelijke huisverboden
    - Bemiddelen bij aanvragen voor crisisbedden jeugd
- Centrum seksueel geweld
  - Acute medische zorg voor slachtoffers van seksueel geweld, gericht op preventie van zwangerschap en besmetting met soa/hiv, en behandeling van letsel
  - Acute psychologische zorg om herstel te bevorderen en ter preventie van het ontstaan van psychische stoornissen, met name PTSS
  - Forensisch-medisch onderzoek gericht op het veilig stellen van sporen en letselduiding bij aangiftebereidheid
  - Juridische zorg zowel voorafgaand als na een eventuele aangifte bij de politie

- Ondersteuning van en hulp aan mensen die te maken hebben met huiselijk geweld en uitbuiting in relaties (uitgevoerd door Blijf Groep)
  - Ambulante hulpverlening bij huiselijk geweld, inclusief Aware-trajecten
  - Ambulante gezinstrajecten Oranje Huis Thuis
  - Zorgcoördinatie bij tijdelijk huisverbod
  - Voorlichting, advies en deskundigheidsbevordering van beroepskrachten en vrijwilligers in Diemen
- Aandachtsfunctionarissen huiselijk geweld en kindermishandeling bij maatschappelijke organisaties in Diemen. De aandachtsfunctionaris zorgt voor een goed verlopende procedure bij (vermoedens van) huiselijk geweld en kindermishandeling. Hij/zij zorgt ervoor dat collega's tijdens hun werkzaamheden geweld en verwaarlozing signaleren en adequaat reageren en dat betrokkenen de ondersteuning en hulp krijgen die zij nodig hebben.
- **Wonen algemeen** o.a. gezinnen in kwetsbare situaties, huisvesting jongeren, doorstroom op woningmarkt bevorderen, zorgen voor voldoende geschikte woningen.

4. Ouderen

- Gebruik van het **Wmo-vervoer** voor mensen van 75 jaar en ouder
- **Ouderenadviseur (MaDi)** voor alle vragen van ouderen op het gebied van wonen, zorg en welzijn.
- **Aansluiting van personalarmering** (alarmknop voor in huis) op indicatie van de ouderenadviseur.
- **Informatieve huisbezoeken 75+** (uitgevoerd door SWD). In Diemen doet de stichting Welzijn Diemen elk jaar preventieve huisbezoeken. Inwoners van 75 jaar en ouder krijgen informatie over diverse voorzieningen voor senioren. Daarnaast wordt aan de hand van vragen op diverse terreinen geïnventariseerd hoe het met de persoon in kwestie is. Indien nodig wordt contact gelegd met de ouderenadviseur van SWD, MaDi, Markant of een andere organisatie.
- **Ouderenmishandeling:** Inwoners en professionals kunnen net als bij andere vormen van huiselijk geweld bij Veilig Thuis terecht als zij ouderenmishandeling vermoeden of een melding willen doen.
- **Dementie**
  - Werkgroep Dementievriendelijke gemeente ontwikkelt

- een plan voor 'Diemen Dementievriendelijke gemeente'
- Alzheimer café
- Noodbeddenregeling – crisisbedden voor de acute opvang van mensen met dementie
- Training omgaan met dementie (SWD)
- Casemanagers dementie
- Belangenbehartiging voor senioren in Diemen op het gebied van wonen, welzijn en zorg (PCOB)
- Meer bewegen voor ouderen, fitness voor 55-plussers onder begeleiding van een fysiotherapeut
- Het stimuleren van sociaal contact en het tegengaan van eenzaamheid. Onder andere via:
  - Maatjesprojecten en activiteiten voor eenzame mensen en/of senioren op diverse locaties, waaronder [Het Noorderlicht](#), ['t Kruidvat](#), [De Schakel](#), [de Omval](#) en [De Verbinding](#). Activiteiten bestaan uit lezingen, gymnastiek, breien, schilderen, koken, geheugentraining, zondagmiddagpodium, et cetera (uitgevoerd door onder andere SWD)
  - Activiteiten voor 50-plussers in Diemen (PCOB), waaronder computerlessen, maandelijkse ledenbijeenkomsten, hulp bij aangifte inkomstenbelasting, klaverjassen, volksdansen, koersballen, et cetera
  - Diverse activiteiten voor eenzame ouderen, zoals het bezoeken van musea en (dieren)tuinen (uitgevoerd door [De Zonnebloem](#))
- Diverse maatwerkvoorzieningen via de Wmo, waaronder woningaanpassingen, huishoudelijke hulp, dagbesteding en individuele begeleiding

5. Voorzieningen met brede impact/Multidisciplinaire voorzieningen

- Buurtsportcoaches
- Welzijn op recept
- Bewegen op recept
- Diemenvoorelkaar
  - Website [Diemenvoorelkaar](#)
  - Buurthulpdienst
- Preventie en bestrijden van eenzaamheid (SWD): onder andere jaarlijkse deelname aan landelijke campagne 'Week tegen Eenzaamheid'
- Huis van de Buurt 't Kruitvat in Diemen-Zuid
- Maatjesproject VONK gericht op het bevorderen van de

financiële zelfredzaamheid van mensen met schuldenproblematiek, Diemense klanten van de Voedselbank of deelnemers aan een (schuldhulp)verlenging(straject)

Wat willen we behouden vanuit inburgering

- Doorstroming naar Wet Educatie en Beroepsonderwijs
- Inburgeringsconsulent
- Begeleiding naar taallessen en werk

Voorzieningen in het kader van de Jeugdwet die we behouden:

Vanzelfsprekend zijn ouders eerstverantwoordelijk voor de opvoeding. De opvoedkundige kwaliteit van de leefomgeving is belangrijk voor de ontwikkeling van kinderen en jongeren en kan bijdragen aan de preventie van problemen als kindermishandeling, jeugdcriminaliteit en jongerenoverlast. Vanuit dit perspectief ligt het voor de hand om de sociaalpedagogische kwaliteit van de leefomgeving te versterken en de onderlinge sociale steun voor gezinnen te vergroten.

Diemen wil niet alleen praten over, maar ook daadwerkelijk luisteren naar ouders, kinderen en jongeren. Dat doen we door te investeren in goede samenwerking tussen OK-coaches (ouder- en kindcoaches), de jeugdgezondheidszorg, kinderopvang, peuterspeelzalen, (passend) onderwijs, het Brede Hoed Netwerk en het Brede Hoed Team, maar ook met artsen en de zorgverzekeraars. Het doel is om de jeugdprofessionals zoveel mogelijk ruimte te geven en zo min mogelijk regeldruk.

De Jeugdwet stelt gemeenten voor de opdracht alle vormen van jeugdhulp te bieden, bijvoorbeeld hulp aan huis bij problemen in het gezin. Het is daarbij wel de bedoeling dat gebruik gemaakt wordt van de eigen kracht van jongeren, ouders en hun sociale netwerk. Het is belangrijk dat zij de regie blijven houden over hun leven. Het doel is ook om de hulp zoveel mogelijk met jeugdigen en gezinnen samen vorm te geven. Het gaat niet alleen om het bieden van jeugdhulp, maar ook om het voorkomen van problemen waar dat kan. En als er hulp nodig is, dat hulp zo vroeg mogelijk en op maat geboden wordt.

De Jeugdwet geeft als opdracht mee het opvoedkundige

klimaat en de veiligheid van jeugdigen in de gemeente te bevorderen. Gemeenten hebben ook de plicht om jeugdhulp en ondersteuning te bieden. Omdat ouders in eerste instantie zelf verantwoordelijk zijn voor de opvoeding van hun kinderen, heeft de gemeente ook een plicht om te investeren in de opvoedvaardigheden van ouders. Denk bijvoorbeeld aan ouders van jongeren en kinderen met een beperking, stoornis, aandoening of opgroeioproblemen. Bovendien verlangt de Jeugdwet dat de hulp, waar nodig, zoveel mogelijk integraal wordt aangeboden. Door die verplichting, de jeugdhulpplicht, moeten gemeenten in ieder geval:

- De jongere adviseren welke hulp het beste past
- Samen met de jongere de goede vorm van jeugdhulp kiezen
- Zorgen dat de gekozen jeugdhulp ook echt beschikbaar is

De gemeenten moeten daarvoor onder andere:

- Jeugdhulpaanbieders van goede kwaliteit aanbieden
- Een beleidsplan voor preventie, ondersteuning, hulp en zorg opstellen
- Voorzieningen op het gebied van jeugdhulp (jeugdhulpplicht) treffen
- Jeugdbeschermingsmaatregelen en jeugdreclassering aanbieden
- Maatregelen voor de [aanpak van kindermishandeling](#) nemen
- Samenwerken met andere sectoren zoals zorg, onderwijs, politie en justitie
- Vertrouwenspersonen aanwijzen voor jongeren en (pleeg-)ouders die te maken hebben met jeugdhulpverlening

Bij de voorzieningen in het kader van de Jeugdwet wordt onderscheid gemaakt in ondersteuning op drie niveaus, te weten:

- Het sociaal netwerk & eigen kracht
- Algemene voorzieningen
- Individuele voorzieningen

Sociaal netwerk & eigen kracht

- Eigen kracht wordt gestimuleerd vanuit de pedagogische basisvoorzieningen (kinderopvang, peuterspeelzalen, onderwijs, kind- en jongerenwerk, sport- en cultuurverenigingen).
- Het preventieve aanbod is gericht op het stimuleren van eigen kracht en de betrokkenheid van ouders. We bieden onder meer kinderkringen en ouderkringen. Groepstrainingen en lotgenotencontact worden hierbij gezocht.

- Ondersteuning van het informele circuit rond gezinnen, zoals familie, burens en kennissen via inkoop van Eigen Plan.
- Via communitybuilding wordt gewerkt aan het versterken van de sociale samenhang in de wijken waar ouders en kinderen werken en bouwen aan hun eigen netwerk.
- Borging van de werkwijze van het Brede Hoed Team, die gericht is op een evenwicht tussen vertrouwen op eigen kracht en ingrijpen. Daarin sluiten we aan bij de sterke kanten van een gezin.
- Via het Brede Hoed Team en jongerenwerk worden jongeren in staat gesteld zelf mee te beslissen over de hulpverlening en in de keuzes die zij maken in hun leven.

Algemene voorzieningen

Algemene voorzieningen zijn vrij toegankelijk voor inwoners en zorgen voor de basisinfrastructuur in Diemen.

- **Het Brede Hoed Team:** Het Brede Hoed Team bereikt en ondersteunt steeds meer gezinnen met en zonder kinderen waarbij sprake is van problemen op meerdere levensgebieden. Bij deze gezinnen ontbreekt altijd de regie waardoor het ze niet goed lukt om hun problemen zelf op te lossen. De medewerkers van het Brede Hoed Team nemen in die gevallen de regie over en maken samen met andere professionals en het gezin één integraal plan. Laagdrempelig, integraal en maatwerk zijn hierbij belangrijke principes en de vraag van het gezin staat centraal. Een gedragswetenschapper is beschikbaar voor ondersteuning van het team bij ingewikkelde casuïstiek.
- **Ambulante ondersteuning op school (OK coach):** Sinds augustus 2014 hebben basisscholen een OK-coach 4-12 jaar. De OK-coach is een professional die advies en ondersteuning geeft aan ouders en kinderen bij vragen over de opvoeding en de sociaal-emotionele ontwikkeling. Dat gebeurt via gesprekken, themabijeenkomsten en cursussen. De functie is in 2018 uitgebreid.
- **Jeugdconsulenten Diemen:** De jeugdconsulenten leiden toe naar jeugdhulp en onderzoeken vanuit een breed perspectief (samen met jeugdige/gezin) welke vormen van hulp het beste passen.
- **Preventief aanbod jeugdhulp:** het preventieve aanbod rond opvoeden en opgroeien organiseren we in Diemen vraaggericht en dit komt steeds beter van de grond. Er is een goed aanbod en er is meer samenhang tussen de verschillende voorzieningen. Het gaat om diverse trainingen. Ook is er

laagdrempelige opvoedondersteuning via het opvoedspreekuur.

- **OK coach 0-5 jaar tijdig in beeld:** sinds 2016 is met de pilot OK-coach 0-5 jaar extra ondersteuning beschikbaar gekomen voor het vroegtijdig opsporen van 0-5 jarigen met (opvoed)zorgen. Leidsters kunnen de OK-coach vragen mee te kijken als er een vermoeden is van een afwijkende ontwikkeling of afwijkend gedrag bij jonge kinderen. Als het nodig is, haalt de OK-coach er hulp bij. De OK-coach draagt ook bij aan het optimaliseren van doorgaande (leer)lijnen tussen de kinderopvang en het basisonderwijs.
- **Praktijkondersteuners Huisartsen Jeugd:** door samenwerking met de huisarts krijgen kinderen tijdig de juiste jeugdhulp, ze worden niet onnodig doorverwezen en krijgen snel specialistische hulp als dat nodig is. De Praktijkondersteuners Jeugd bij de huisarts vervullen hierin een spilfunctie.
- **Jongerencoaching en participatiebevordering (jongerenwerk):** dit is gericht op het versterken van de kwaliteiten en competenties van de jeugdige, waardoor bedreigingen in de ontwikkeling worden voorkomen.
- **Kerngroep kinderen op gezond gewicht:** de kerngroep bestaat uit een kinderwerker van de Stichting Welzijn Diemen, een jeugdarts, een fysiotherapeut, een jeugdverpleegkundige en een diëtiste. Met elkaar kijken we op welke wijze we samen kunnen werken.
- **De rol van de leerplichtambtenaren als schakelfunctie** is uitgebreid om te zorgen dat jeugdigen met meer risico op uitval of verzuim in beeld komen en er afgestemde ondersteuning kan worden ingezet. De uitbreiding van de rol is vooral gericht op de jongeren van 12 jaar en ouder.
- **Straatcoaches:** in het najaar van 2016 is de [Stichting Aanpak Overlast Amsterdam](#) tijdelijk ingezet om jeugdoverlast tegen te gaan. Er wordt niet alleen gekeken naar de rol van straatcoaches en gezinsbezoekers, maar ook naar de rol van de jongerenwerker in dit geheel.
- **Intensief kinderwerker:** voor jongere kinderen is het niet altijd even vanzelfsprekend dat ze kunnen meedoen. Voor deelname aan naschoolse activiteiten worden kinderen naar naschoolse workshops toegeleid zodat zij hun talenten kunnen ontdekken en ontwikkelen. De intensief kinderwerker brengt in kaart welke kinderen nog niet sporten. Met de ouders van deze kinderen wordt contact opgenomen om te vragen of ze mogen deelnemen aan de maatschappelijke projecten, het verlengstuk van talentontwikkeling.

Individuele voorzieningen

Specialistische jeugdhulp is er voor jeugdigen en gezinnen die extra ondersteuning nodig hebben om zich te kunnen ontwikkelen. In de regio Amsterdam-Amstelland en Zaanstreek-Waterland hebben de jeugdhulporganisaties en veertien regiogemeenten de handen ineen geslagen op basis van de Jeugdwet uit 2015. De inzet van jeugdhulp vindt plaats op basis van de Jeugdwet, waarbij de leeftijdsgrens van 18 jaar wordt gehanteerd. Indien nodig kan de hulp worden verlengd tot de leeftijd van 23 jaar.

In januari 2018 is gestart met de vernieuwde werkwijze. Deze is gericht op het vergroten van de effectiviteit en efficiëntie in de jeugdhulp. De insteek is om breder te kijken naar wat het gezin aan ondersteuning nodig heeft – op alle leefdomen en op langere termijn. In samenhang daarmee kopen de regiogemeenten de specialistische jeugdhulpvoorzieningen niet langer in als losse producten, maar als onderdeel van een breder perspectiefplan dat vooraf wordt opgesteld. Hierin staat de ondersteuningsbehoefte van het gezin centraal.

De kenmerken van de specialistische jeugdhulp in de regio zijn:

- Eigen regie door ouders centraal, waar nodig met ondersteuning door het lokale team
- Samenhangende hulp op alle leefdomen voor gezinnen die dat nodig hebben. Denk aan huisvesting, schulden of andere vraagstukken binnen de leefwereld van het gezin
- Meer handelingsvrijheid voor de professionals
- Een vast, helder en reëel tarief voor eenvoudige vormen van jeugdhulp
- Een verlichting van de administratieve last
- Duidelijkheid over de rol en verantwoordelijkheid van professionals (hoofdaannemerschap)
- Een verantwoorde besteding van het budget
- Meetbare resultaten en daarmee inzicht in kwaliteit van de jeugdhulp

De gemeente Diemen biedt verschillende vormen van jeugdhulp:

- Jeugdhulp aan huis
- Jeugd GGZ
- Verblijf in een jeugdhulpinstelling
- Pleegzorg
- Gesloten jeugdhulp bij ernstige problemen
- Jeugdzorg voor jongeren met een beperking
- Jeugdzorg voor jongeren met ernstige beperkingen
- Zorg voor ernstig zieke kinderen
- Ondertoezichtstelling en voogdij
- Jeugdreclassering

Wat willen we behouden van het onderwijsachterstandenbeleid

Het onderwijsachterstandenbeleid is erop gericht de onderwijskansen van kinderen van 2 tot 12 jaar te verbeteren en taal- en ontwikkelingsachterstanden te verminderen en te voorkomen. De kern van het gemeentelijk onderwijsachterstandenbeleid is de voorschoolse educatie voor kinderen van 2 tot 4 jaar. De gemeente is verplicht voldoende aanbod te realiseren voor kinderen die binnen de doelgroepdefinitie van de Rijksoverheid vallen. Om dit aanbod te realiseren worden geormerkte middelen beschikbaar gesteld. Naast de rijksmiddelen voor de gemeenten, worden ook middelen beschikbaar gesteld aan de scholen voor inzet in de vroegschoolse periode.

Diemen heeft een uitgebreid voorschools aanbod. Naast de peutergroepen zijn er verschillende activiteiten die een positieve bijdrage leveren aan de ontwikkeling van kinderen en ouderbetrokkenheid.

Voorschoolse educatie

Als gevolg van de harmonisatie zijn de peuterspeelzalen met ingang van 1 januari 2018 onderdeel van de Wet Kinderopvang en moeten zij aan dezelfde wettelijke minimale kwaliteitseisen voldoen als kinderdagverblijven. In Diemen zijn de peuterspeelzalen zogenoemde peutergroepen geworden waar voorschoolse educatie wordt aangeboden. Op dit moment telt Diemen zeven peutergroepen voor kinderen van 2 jaar en 6 maanden tot 4 jaar. Op deze peutergroepen wordt voorschoolse educatie

geboden aan de hand van een programma dat zich richt op verschillende ontwikkelingsgebieden. De peutergroepen zijn gehuisvest in de scholen om de samenwerking met het onderwijs te ondersteunen en zo een doorgaande lijn van voorschool naar vroegschool te realiseren. Op de peutergroepen vindt de opvang plaats in gemengde groepen, zowel kinderen met een (risico op een) taal- of ontwikkelingsachterstand (doelgroep-peuters) als kinderen zonder indicatie maken gebruik van de peuteropvang.

Brede doelgroep

In Diemen is ervoor gekozen om gesubsidieerde peuteropvang beschikbaar te stellen voor een bredere doelgroep dan is voorgeschreven door de Rijksoverheid. Op deze manier kan elke peuter in Diemen gebruik maken van een van de voorschoolse voorzieningen. Een laagdrempelig en breed toegankelijk aanbod draagt bij aan het realiseren van een zo groot mogelijk bereik.

Oudercontactfunctionaris

De oudercontactfunctionaris heeft een belangrijke rol in de toeleiding en het bereiken van peuters in Diemen. Wanneer een VVE-indicatie wordt gegeven legt de oudercontactfunctionaris huisbezoeken af om deze peuters toe te leiden naar de peuteropvang. Daarbij heeft de oudercontactfunctionaris een signalerende functie; waar meer ondersteuning nodig is kan hij/zij de juiste partijen met elkaar in contact brengen of doorverwijzen. Ook biedt de oudercontactfunctionaris tijdens de huisbezoeken op een laagdrempelige wijze advies en ondersteuning op het gebied van opvoeding en ontwikkeling.

VoorleesExpress

De VoorleesExpress komt thuis bij gezinnen met kinderen tussen de 2 en 8 jaar. De nadruk ligt op de kinderen tot 4 jaar. Het komt vaak voor dat ook de iets oudere kinderen in het gezin betrokken worden. Het gaat hierbij om kinderen die moeite hebben met de Nederlandse taal en opgroeien in een taalarme thuisomgeving. Een vrijwillige voorlezer introduceert zo het voorleesritueel bij het gezin. De ouders krijgen handvatten om het voorlezen zelf over te nemen en boeken een blijvende plek te geven in het dagelijks leven.

Ouderbetrokkenheid

Stichting Welzijn Diemen biedt 'Spelen is Leren' aan. 'Spelen is Leren' is een educatief programma voor gezinnen met kinderen tussen de 2 en 6 jaar. Naast de educatieve en ontwikkelingsstimulerende activiteiten voor de kinderen wordt met dit programma de ouderbetrokkenheid bevorderd om de onderwijskansen van de kinderen te verbeteren. Continuering en eventuele uitbreiding van dit programma sluiten aan op de ambities van de gemeente Diemen om onderwijsachterstanden tegen te gaan.

Spelinlopen

De spelinlopen zijn voor kinderen tussen de 0 en 4 jaar. Ze zijn bedoeld om de kinderen te stimuleren in hun ontwikkeling en om ouders met elkaar in contact te brengen, zodat ze een netwerk kunnen opbouwen. De oudercontactfunctionaris is ook regelmatig aanwezig bij de spelinloop om met ouders in gesprek te gaan over de peutergroepen en voorschoolse educatie.

Ouderkringen

Tijdens de ouderkringen gaan ouders met een niet-Nederlandse achtergrond met elkaar in gesprek over allerlei zaken die te maken hebben opvoeden en opgroeien in Nederland. De voertaal tijdens de bijeenkomsten is Nederlands, hierdoor krijgen ouders ook de gelegenheid om hun beheersing van de Nederlandse taal te verbeteren.

Wat willen we behouden vanuit de Wet Educatie en Beroepsonderwijs

In Nederland is ongeveer 1 op de 6 mensen laaggeletterd. De Wet Educatie en Beroepsonderwijs (WEB) is erop gericht de taal-, reken- en digitale vaardigheden van deze groep te verbeteren en daarmee de zelfredzaamheid en mogelijkheden voor deelname aan de maatschappij te vergroten.

Gemeenten hebben de wettelijke taak om in regionaal verband te zorgen voor een aanbod van formele en/of non-formele (taal)trajecten en inwoners (18 jaar of ouder en niet-inburgeringsplichtig) toe te leiden naar deze trajecten. Het Rijk stelt middelen beschikbaar om deze taak uit te voeren. Gemeenten hebben de vrijheid zelf te bepalen hoe ze deze middelen verdelen over het formele en non-formele aanbod.

Formele trajecten zijn trajecten waarbij deelnemers bij afronding een erkend diploma ontvangen. Non-formele trajecten zijn trajecten die geen erkend diploma opleveren, hierbij valt te denken aan maatjesprojecten of het [Taalhuis](#).

De contactgemeenten van de arbeidsmarktregio's zijn verantwoordelijk voor het beheer en de besteding van rijksmiddelen. Daarbij zijn zij verantwoordelijk voor het opstellen van een regionaal programma volwasseneneducatie waarin wordt vastgelegd op welke wijze vorm wordt gegeven aan de uitvoering van de volwasseneneducatie in de regio. Diemen maakt deel uit van de [arbeidsmarktregio Groot-Amsterdam](#), die naast Diemen bestaat uit Aalsmeer, Amstelveen, Amsterdam, De Ronde Venen, Haarlemmermeer, Ouder-Amstel en Uithoorn. Amsterdam is contactgemeente.

Volwasseneneducatie: formeel aanbod

De WEB-middelen voor de gemeente Diemen worden volledig ingezet voor het realiseren van een formeel aanbod bij de taalaanbieders. Jaarlijks zijn ongeveer dertig opleidingsplaatsen beschikbaar voor de inwoners van Diemen. Deze plaatsen worden over het algemeen volledig ingevuld. In het verleden zijn wachtlijsten ontstaan als gevolg van een grotere vraag. Om het risico op wachtlijsten te verkleinen is het van belang de dertig beschikbare trajecten te behouden en de WEB-middelen volledig in te zetten voor het formele aanbod.

Taaltrajecten worden aangeboden door SIPI en Sagènn, op dit moment vindt in regionaal verband een aanbesteding plaats voor de taalaanbieders vanaf 2020.

Volwasseneneducatie: non-formeel aanbod

In aanvulling op het formele aanbod wordt vanaf het najaar van 2019 ook een non-formeel aanbod vormgegeven in Diemen. Voor het non-formele aanbod worden gemeentelijke middelen ingezet waardoor er behalve op het verbeteren van taal- en digitale vaardigheden ook ingezet kan worden op toeleiding naar werk en armoedepreventie. Daarbij wordt de doelgroep verbreed zodat ook inburgeringsplichtigen deel kunnen nemen aan de activiteiten. Het non-formele aanbod wordt gecoördineerd en uitgevoerd door Stichting Welzijn Diemen in samenwerking met netwerkpartners als Vluchtelingenwerk, de OBA, de MaDi en Stichting Lezen en Schrijven. Naast een maatjesproject wordt een basisvaardighedenadviseur ingezet en wordt een verbeteringsslag gemaakt in de netwerk- en doorverwijsfunctie van de verschillende betrokken partijen in Diemen.

Wat goed gaat maar beter moet, verbeteren we

In Diemen weten mensen elkaar snel te vinden. De lijnen zijn kort, er wordt goed samengewerkt, Diemenaren die hulp of ondersteuning nodig hebben, weten de weg daarnaartoe meestal goed te vinden en zijn tevreden over de manier waarop ze geholpen worden. Maar het kan en moet structureel beter, minder vrijblijvend, sneller en efficiënter. Dat krijgen we terug uit gesprekken met inwoners en partners met wie we samenwerken.

De onderwerpen die de gemeente verder wil ontwikkelen en die we willen verbeteren, hebben we samengebracht onder de thema's:

1. Samenwerken in een vitaal netwerk
2. Integrale toegang en integraal werken
3. Informatievoorziening en communicatie

1. Samenwerken in een vitaal netwerk

De korte lijnen in Diemen zorgen voor tevredenheid bij cliënten, een goede onderlinge samenwerking tussen betrokken instellingen en hulpverleners, en passende oplossingen. Dit willen we vasthouden. Een belangrijke uitdaging is om het vitale netwerk dat Diemen al heeft, te behouden en te versterken.

Het versterken en bevorderen van de samenwerking tussen alle partijen in het sociaal domein in Diemen is een breed gedragen wens en tegelijk een opgave. Bij een vitaal netwerk denken we aan voldoende mandaat, ruimte en rugdekking voor de professionals om te kunnen handelen. Het gaat er daarnaast ook om dat mensen flexibel kunnen werken in wisselende samenstellingen. Ook doelmatige samenwerkingsafspraken, kennisuitwisseling en ontmoeting zijn belangrijk voor een vitaal netwerk. Voor beleidsmakers en professionals in het sociaal domein is het essentieel dat ze een goed professioneel netwerk hebben en een goed contact met de informele netwerken van de inwoners van Diemen. Net zo belangrijk is het dat ze voeling hebben met de leef- en belevingswereld van de inwoners.

Om een netwerk vitaal te houden is een systeem nodig, een infrastructuur die het netwerk faciliteert en onderhoudt. Dit is de verantwoordelijkheid van de gemeente. De partners die binnen het professionele netwerk met elkaar samenwerken, zijn verantwoordelijk voor de onderlinge uitwisseling van kennis en ervaring, het doen van gezamenlijke analyses, het leren van elkaars werkwijze en het samen zoeken naar preventieve maatregelen en oplossingen. Dit vraagt om een brede, open blik, sociale alertheid en het vermogen om snel gezamenlijk op te trekken wanneer dit nodig is.

Voor het opbouwen en onderhouden van sterke informele netwerken is het belangrijk je te verdiepen in de (woon)situatie in de verschillende wijken. Om samen te kunnen anticiperen op nieuwe ontwikkelingen moet je de mensen kennen en contact met ze hebben. In gesprekken met betrokkenen kwam naar voren dat de samenwerking soms als te vrijblijvend wordt ervaren: er mag best gestuurd worden op het bereiken van gezamenlijke resultaten.

Wat willen we bereiken

- De uitvoeringsprofessionals zijn voldoende toegerust in kennis (van elkaar)
  - ze zijn hiervoor zelf verantwoordelijk
  - en krijgen hiervoor tijd en ruimte
- Er is eenduidigheid en samenhang in de benadering (intern/extern)
- Er wordt gewerkt dichtbij en met inwoners:
  - Verhalen tonen aan dat oplossingen steeds meer vanuit de sociale netwerken worden opgepakt en partijen betrokken zijn bij de wijken
  - Sociale netwerken worden benut, vrijwilligers worden betrokken en er is contact met de wijken
  - Beleidsmakers en uitvoerders hebben een actieve verbinding met elkaar en staan dicht bij doelgroepen en ervaringsdeskundigen
- Netwerkpartners bepalen en analyseren samen welke problematiek prominent is en welke preventieve acties en maatregelen getroffen moeten worden

Hoe gaan we dit realiseren

- **Met kennisuitwisseling tussen netwerk(en) in Diemen.** Dit gebeurt tweemaal per jaar op het strategische niveau van trends/ontwikkelingen/signalen en beleid. We willen niet alleen de partners onderling met elkaar verbinden en niet alleen op onderwerp, maar ook zorgen voor verbinding tussen het beleid en de uitvoering. De gemeente initieert en faciliteert hierin. Partners wordt gevraagd hierin een bijdrage te leveren. Het management van de partners wordt gevraagd te sturen op deelname aan de kennisuitwisseling door de eigen medewerkers en toe te zien op de uitwerking daarvan. Aandachtspunt hierbij is dat men alert is op overbelasting.
- **Met Periodieke Proeverijen op thema.** De gemeente faciliteert het proces. Partners zijn zelf verantwoordelijk voor de uitvoering. Het uitdragen en delen van kennis is onderdeel van de opdracht van alle partners in het veld. Voor het rouleren van de periodieke proeverijen nemen de partners zelf

het voortouw. Bijvoorbeeld in de vorm van werkbezoeken en netwerkbijeenkomsten op locatie.

- **Door de uitvoeringspraktijken te ondersteunen.** De gemeente faciliteert en volgt het proces rondom samenwerking. Zowel intern als met de partners in het Brede Hoed Team-netwerk. Managers en coördinatoren van de gemeente krijgen de opdracht om in de jaarplannen aan te geven hoe zij investeren in samenwerking binnen de gemeentelijke teams en met partners. Bijvoorbeeld rond cliëntondersteuning, enkelvoudige problematiek (BHT light), sociale zaken, ouderen. Bijvoorbeeld door:
  - intervisie
  - casuïstiek
  - uren vrijmaken voor learning on the job
- **Via verbondenheid met wijken en doelgroepen.** De gemeente faciliteert het proces dat ervoor zorgt dat:
  - afspraken met partners worden vastgelegd over hoe zij zichtbaar zijn op de plaatsen waar inwoners en doelgroepen te vinden zijn, zoals de Voedselbank, buurtkamers of via functies (buurtsportcoaches).
  - dit vastgelegd wordt in de afspraken en sturingsgesprekken met (subsidie)partners.
  - er een actieplan komt hoe 'onzichtbare groepen' gevonden worden.
- **Door het implementeren van het herijkte Aansluitdocument Zorg & Veiligheid.** Bij het delen van privacygevoelige gegevens in het sociaal domein past de gemeente het transparantiebeginsel toe. Zodra de professionaal een noodzaak ziet tot het delen van persoonsgegevens met maatschappelijke partners, wordt de betrokken inwoner hierover geïnformeerd. Er wordt besproken welke persoonsgegevens worden gedeeld, met wie en waarom. Dit is vastgelegd in het herijkte Aansluitdocument Zorg en Veiligheid. Dit document is in het vierde kwartaal van 2019 vastgesteld door het college en ondertekend door de maatschappelijke partners in het Brede Hoed Netwerk. Door implementatie van het Aansluitdocument zorgen we dat het toepassen van het transparantiebeginsel gewaarborgd is op de werkvloer.

2. Integrale toegang & integraal werken

In Diemen hebben mensen snel toegang tot de juiste (combinatie van) hulp. Toch kwam uit de gesprekken naar voren dat het beter kan. We moeten effectiever inspelen op de ondersteuningsvragen die mensen hebben. Om de inwoners van Diemen integrale toegang tot zorg te geven is een integrale werkwijze nodig. Die werkwijze moet goed geborgd worden. Personele wisselingen en/of ingesleten werkpatronen vragen om een cyclus van leren en verbeteren.

Bij alles wat we doen zien we het perspectief van degene die om hulp vraagt als leidend.

We zullen blijven volgen in hoeverre we erin slagen om vanuit dit perspectief te werken. We streven naar een brede benadering, waar samenhang in zit en aandacht voor het leven en het huishouden van de cliënt.

Het systeem – de regels, werkwijzen en cultuur - moet hier op aansluiten. Van het eerste contact tot het verlenen van hulp en nazorg.

Op dit moment slagen we er niet altijd in om te zorgen voor een brede afweging en afstemming bij de vervolgstappen wanneer verschillende problemen spelen in een gezin. Dat kan vervelende gevolgen hebben en is een inefficiëntie in de samenwerking.

Veel Diemenaren hebben een eenvoudige of overzichtelijke vraag. Ook voor hen is het van belang dat we de toegang tot ondersteuning niet onnodig ingewikkeld maken door 'alles' vanuit een integrale visie op de vraag te forceren. Een integrale werkwijze is van belang, maar geen doel op zich. We moeten voorkomen dat bureaucratie de overhand neemt en het 'overdreven' uitvragen van onze inwoners een doel op zich wordt.

Wat willen we bereiken

- We werken, als de situatie daar om vraagt, met een integrale en brede blik. De sociale alertheid voor onderliggende of bredere vragen en problemen is er altijd, van beleid tot uitvoering.
- Dit beogen we niet alleen, maar dat weten we. Het 'weten' is onderdeel van het werkproces, evenals reflectie op het eigen handelen.

- De vaardigheden en talenten van de beroepskrachten sluiten aan op het uitgangspunt dat 'de klant centraal' staat.
- We staan in contact met de Diemenaren en hebben aandacht voor ieders culturele identiteit.

Hoe gaan we dit realiseren

De gemeente faciliteert en initieert de volgende acties:

- **Het uitvoeren van 1 tot 5 klantreizen tijdens het aanvragen van verschillende regelingen binnen het sociaal domein.** De feedback die wij van klanten krijgen is essentieel voor een goede integrale werkwijze en leert ons hoe wij onze werkwijzen kunnen verbeteren. Dit is ook onderdeel van de evaluatie van het beleid (zie BIJLAGE 3 [Monitoring van het beleid](#)).
- **Bij het ontwikkelen en implementeren van beleid betrekken we, naast de adviesraden, ook ervaringsdeskundigen.** Dit wordt vooraf per onderwerp bepaald.
- **Het integraal casuoverleg wordt opnieuw ingevoerd.** Hierbij schuiven ook beleidsmakers aan, om casuïstiek te bespreken en te analyseren waar het integraal werken niet goed is verlopen. We gaan dit tweemaal per jaar doen. Zo willen we duidelijkheid krijgen, van elkaar leren, begrip krijgen voor elkaars werkwijze, nazorg leveren en zaken waar nodig verbeteren.
- **Werken aan positieve beeldvorming over de gemeente.** Hiertoe gaan we onder meer drie klantroutes uitwerken voor respectievelijk Sociale Zaken, het Brede Hoed Team en de Wmo. Een klantroute laat mensen duidelijk zien hoe het proces van aanvraag of hulp verloopt. Als dit aansluit bij de behoefte van inwoners, gaan we meer klantroutes uitwerken om uit te leggen hoe zorg- en aanvraagtrajecten verlopen.
- **Een werkwijzer sociaal domein: 'Zo werken wij'.**
- **Deskundigheidsbevordering voor uitvoerende afdelingen gemeenten inclusief de klantcontactcentra (kcc).**
  - kcc zijn een toegangspoort tot ondersteuning en zorg. We willen ervoor zorgen dat de mensen die er werken kunnen handelen vanuit een integrale blik. We volgen ook in hoeverre dat lukt.

3. Informatievoorziening & communicatie

Uit gesprekken en klantreizen blijkt regelmatig dat inwoners laat hulp zoeken. Dat heeft soms te maken met schaamte en angst van inwoners en soms met onwetendheid. Landelijk is bekend dat mensen met financiële problemen pas bij zeer hoog opgelopen schulden aan de bel trekken. Mensen maken zich vaak zorgen over wat er met hun gegevens gebeurt wanneer ze geregistreerd staan bij de instanties. Ook schaamte kan mensen ervan weerhouden om (financiële) hulp te vragen. Daarnaast wordt het Brede Hoed Team soms geassocieerd met jeugdbescherming. Er is geregeld sprake van een gebrek aan vertrouwen, voortvloeiend uit onbekendheid, onwetendheid of een negatieve beeldvorming. Ook werpen misverstanden over de dienstverlening drempels op – dit zorgt voor schrikbeelden als ‘ze nemen mijn kind af’, ‘ze komen tandenborstels tellen’.

We willen de best mogelijke uitkomsten voor Diemenaren. Inwoners moeten de weg naar ondersteuning of een voorziening makkelijk kunnen vinden. Wij moeten zorgen voor goede informatievoorziening om inwoners te bereiken en de weg te wijzen, als dat nodig is. Het belang van communicatie komt op allerlei niveaus terug in de gesprekken die zijn gevoerd. Voor cliënten en inwoners is communicatie misschien wel het belangrijkste onderdeel. Het is essentieel om contact te houden en te blijven communiceren, ook als het niet goed gaat. Gebrekkige communicatie kan leiden tot onzekerheid. En ook meer in het algemeen is goede communicatie nodig om negatieve beeldvorming te voorkomen.

Wat willen we bereiken

- Het wegnemen van onjuiste aannames over dienstverlening van de gemeente.
- Duidelijke en eenvoudige communicatie over voorzieningen, dienstverlening en het aanvraagproces, op een manier die aansluit bij de belevingswereld en taal van de ontvangers: onze inwoners en samenwerkingspartners.
- Duidelijker communiceren waar inwoners terecht kunnen met (zorg)vragen en hoe ze aanspraak kunnen maken op voorzieningen.
- Resultaatgericht: weten of informatievoorziening aansluit/aankomt.

Hoe gaan we dit realiseren

- **Een communicatiestrategie voor het gehele sociaal domein.**
Doel: eenduidige, samenhangende, betrouwbare, heldere, vindbare informatie voor inwoners en ketenpartners.
Aandachtspunten bij het ontwikkelen van de strategie:
  - Maak optimaal gebruik van de verschillende communicatiekanalen, op logische momenten en op de juiste plekken.
  - Ontwikkel informatieproducten (factsheets, folders) samen met de doelgroepen en verwijzers, check of de inhoud aansluit en duidelijk is.
  - Sluit aan bij locaties en functies waar onze doelgroepen zijn, bijvoorbeeld via intermediairs. Check het resultaat en de tevredenheid.
  - Aandacht voor sociale en culturele diversiteit bij de vorm en inhoud van de communicatie.
  - Een laagdrempelige mogelijkheid voor inwoners om te signaleren en reageren bij onvoldoende (heldere) communicatie door de gemeente – ‘Ik snap de brief niet.’
  - Vermijd ambtelijk jargon.
  - Werk klantroutes zo uit dat voor inwoners en ketenpartners duidelijk is welke hulp, dienst of voorziening zij kunnen aanvragen en hoe de aanvraag van voorzieningen is geregeld.

Overige beleidsontwikkelingen

Er is een afzonderlijke categorie van onderwerpen en acties die een plek krijgen in dit uitvoeringsplan. Het gaat om de concrete acties uit het coalitieakkoord die verband houden met het sociaal domein (waaronder het speerpunt diversiteit) en om wettelijke ontwikkelingen die we de komende jaren op ons af zien komen. Ten slotte zijn tijdens het participatietraject veel suggesties van adviesraden, collega's en maatschappelijke partners opgehaald. Veel suggesties die herhaaldelijk en/of door verschillende partijen werden gedaan, zijn verwerkt in de drie thema's van dit uitvoeringsplan (zie 'Wat gaan we ontwikkelen'). De overige relevante input brengen we op deze plek bijeen in een afzonderlijk overzicht. Hier is voor gekozen om recht te doen aan de waardevolle opmerkingen, acties en signalen die zijn meegegeven.

Wat willen we bereiken

De acties in dit onderdeel van het uitvoeringsplan dragen bij aan de doelen en kernboodschap van dit beleidsdocument. Het gaat deels om al goedgekeurde initiatieven (uit het coalitieakkoord) en deels om nog te ontwikkelen beleid. Een voorbeeld is het diversiteitsbeleid op basis van het coalitieakkoord en de nieuwe Veranderopgave Inburgering en de Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg.

Hoe gaan we dit realiseren

Het coalitieakkoord

In het coalitieakkoord Diemen 2018-2022 'Duurzaam Samenleven' zijn voor het sociaal domein ambities en acties verwerkt. Deze worden gedurende de collegeperiode in gang gezet en hiervoor is financiële dekking in de meerjarenbegroting.

- **Overzicht van acties uit het coalitieakkoord.** De betreffende acties zijn ter informatie en voor de volledigheid verwerkt in dit deel van het actieplan. Hiermee ontstaat overzicht en één consistent geheel.
- **Diversiteitsbeleid.** Diemen streeft naar een inclusieve samenleving waarin rekening wordt gehouden met de diversiteit van haar inwoners. Diversiteit is een speerpunt uit het coalitieakkoord en heeft daarom een plek in dit uitvoe-

ringsplan. In dit beleidsplan wordt een eerste stap gezet. Verschillende activiteiten uit zowel het coalitieakkoord als dit uitvoeringsplan dragen bij aan de diversiteitsdoelstellingen van het college. Er wordt daarnaast beleid ontwikkeld waarin het college dieper op het onderwerp ingaat. Het nieuwe diversiteitsbeleid, dat aansluit op dit beleidsplan voor het sociaal domein en de ambities uit het coalitieakkoord, wordt medio 2020 aan de raad voorgelegd. Hierin komen onder meer aan de orde:

- Acties uit het coalitieakkoord en het sociaal domein beleid (waaronder acties onder 1 t/m 3 in dit uitvoeringsplan).
- Een diversiteitsagenda.
- Verankering van het diversiteitsbeleid in het personeelsbeleid van Gemeente Diemen.

Wettelijke ontwikkelingen

Er zijn binnen het sociaal domein enkele landelijke wetswijzigingen in voorbereiding. We geven aan welke wetten veranderen of worden ingevoerd en wat de veranderingen op hoofdlijnen inhouden. Er wordt nog niet aangegeven hoe het college deze wijzigingen wil doorvoeren. De raad krijgt hiervoor aparte voorstellen waarin inhoudelijke keuzes worden verwerkt. Het betreft:

- **Beleidsontwikkeling Wet verplichte ggz:** Per 1 januari 2020 treedt de Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg (Wvggz) in werking. Deze wet regelt de rechten van mensen die te maken hebben met verplichte zorg in de ggz en vervangt samen met de Wet zorg en dwang (Wzd) de Wet bijzondere opnemingen psychiatrische ziekenhuizen (Bopz). De Wvggz heeft directe gevolgen voor gemeenten, zowel bij het nemen van een crisismaatregel (voorheen inbewaringstelling; ibs) als in de voorbereiding en de aanvraag van de zorgmachtiging (voorheen rechtelijke machtiging). Dit betekent dat de gemeenten nieuwe taken krijgen. Onderstaand een aantal taken die onder het takenpakket van de gemeente Diemen zullen vallen:
  - **Een meldfunctie voor inwoners.** Het college van burgemeester en wethouders moet een meldfunctie inrichten voor inwoners.

- **Uitvoeren van een verkennend onderzoek.** Na ontvangst van de melding moet deze binnen 14 dagen afgerond zijn.
- **Het horen van betrokkene.** Verplichte zorg is in principe alleen mogelijk na een oordeel van de rechter, behalve bij een door de burgemeester opgelegde crisismaatregel voor acute noodsituaties. Hierbij wordt de betrokkene (indien mogelijk) gehoord, om zijn of haar wensen te kennen.

- **Wijzigingen in de Participatiewet:** Het brede offensief waarmee het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW) meer banen wil regelen voor mensen met een arbeidsbeperking krijgt vorm. De plannen houden onder meer in dat gemeenten een deel van hun beleidsvrijheid moeten inleveren. Dit moet er voor zorgen dat werkgevers en werknemers vaker dan nu het geval is, met dezelfde voorwaarden te maken hebben. Zodra de wetgeving is goedgekeurd, zijn er misschien aanpassingen nodig in gemeentelijke verordeningen. Er zijn diverse wetsvoorstellen in consultatie gebracht over de volgende onderwerpen:
  - **Loonkostensubsidie.**
  - **Ondersteuning op maat** bij het inrichten van de werkplek (zoals jobcoaching).
  - **Het wegnemen van administratieve knelpunten** rondom de no-riskpolis voor mensen met een arbeidshandicap.
  - **Het verruimen van inkomensvrijlating** voor mensen die in deeltijd werken, zodat een groter deel van het parttime inkomen niet verrekend hoeft te worden met de uitkering.
  - **Wetswijzigingen gezamenlijke huishouding.** Samenwonende tweedelijns verwanten van wie er één zorgbehoefte is, worden ook als gezin in aanmerking genomen.
- **Veranderopgave Inburgering:** Per 1 januari 2021 treedt de [nieuwe Wet inburgering in werking](#). In dit nieuwe stelsel krijgen de gemeenten opnieuw de regie over de inburgering. Nieuwkomers worden vanaf het eerste moment goed begeleid zodat zij zo snel mogelijk kunnen meedoen in de samenleving, het liefst via werk. Om de nieuwe Wet inburgering goed te laten landen binnen de gemeente Diemen wordt er gewerkt aan beleid en implementatie. Hierin komen de volgende onderwerpen aan de orde:

- Nieuw inburgeringsbeleid: ambities voor de inburgeringsopgave in Diemen formuleren.
- Taalaanbod Inkopen: aanbod voor inburgeraars naar taalniveau B1.
- Ruimte voor maatwerk: Brede Intake en Persoonlijk Inburgeringsplan.
- Begeleiding naar werk: dagbesteding en inkomen.
- Samenwerking in de regio en tussen partners in Diemen.

input van de adviesraden:

Kinderraad

(We nemen niet alles over; de suggesties met * zijn kansrijk)

1. Feest organiseren: samen eten en muziek maken – mensen van alle talen eten*
2. Uitjes organiseren voor ouders en kinderen met weinig geld: pretparkbezoek, uit eten gaan, et cetera*
3. Participatieregeling binnen het armoedebeleid uitbreiden voor kinderen: bioscoopkaart, geld om je kamer op te knappen, nieuwe kleren kunnen kopen*
4. Elk kind hoort een goed eigen bed te hebben (bijzondere bijstand P-wet, zie 3)*
5. Vertrouwenspersoon aanwijzen voor kinderen op school
6. Kinderambassadeur aanwijzen
7. Mobiel met abonnement voor kinderen vanaf groep 8
8. Kantine op school dat kinderen daar allemaal gezond kunnen eten
9. Scholen alert laten zijn of kinderen eten mee naar school nemen voor pauze/overblijf
10. Alle kinderen moeten kunnen sporten*
11. Bekendheid verbeteren van de buurtsportcoaches*
12. Bekendheid geven aan de kinderzomerspelen*
13. Cursus leerlingen groep 8 – Goed omgaan met Geld*
14. Voorlichting op school over veilig gebruik digitale media voor alle groepen
15. Scholen alert laten zijn op het signaleren van eenzaamheid onder kinderen
16. Kinderen en ouders samen activiteiten laten doen

Groslijst overige acties, suggesties en ideeën uit Participatietraject

Onderstaand volgt een overzicht van overige relevante ideeën, suggesties en input uit het Participatietraject:

- Geestelijke verzorging in de eerste lijn: plan en uitvoering
- Maandelijks spreekuur Madi/MEE/sociaal raadvrouw bij de Voedselbank
- Gebruik de samenwerking met SW-Pantar om doelgroep werkenden te bereiken
- Verder uitbouwen vroegsignalering/actiever inspelen op levensgebeurtenissen die risico's op financiële problemen meebrengen
- Informeel aanbod ontwikkelen voor taalbarrière (WEB)
- Aanpak maatwerk voor:
  - statushouders
  - studenten met schuld
  - nieuwkomers
- Verbinden van de fysieke leefomgeving met het sociaal domein
  - Beleid en uitvoering
  - Omgevingsvisie
- Verbeteren van respijt
- Respijtzorg: passend, bereikbaar, weten dat het er is, geen verpleeghuis maar een 'hotel'
- Bewustwording ouderen levensloopbestendig wonen
- Laagdrempelig meldpunt veiligheid & zorgsignalen:
  - Zorgen voor meer bekendheid
  - Duidelijke communicatie over bereikbaarheid meldpunt.
  - Helder werkproces
  - Wie is binnen de organisatie verantwoordelijk voor het meldpunt?
- Leertraject 'privacy'
  - AVG à duidelijkheid
  - Deelname Multisignaal blijvend verhogen
  - 2e Huis van de Buurt
  - Anticiperen op gevolgen van de komst van steeds meer kwetsbare doelgroepen in sociale huur (> 50%). Concentratie van problemen in bepaalde complexen/ buurten (HVO Querido).
  - Gezonde school (uitbreiden naar) basisonderwijs
  - 'diversiteitsmuts' bij de (kinder/cliënten/jongeren)raad

Actiepunten uit Coalitieakkoord 2018-2022 “Duurzaam leven”

1. Waar mogelijk sluiten we aan bij of starten we zelf regionale activiteiten die de gemeentelijke doelen ten aanzien van armoedebeleid ondersteunen. Ook stellen wij ons op als actieve partner.
2. De samenwerking met Uithoorn en Ouder Amstel wordt binnen DUO+ voortgezet.
3. De gemeente ondersteunt initiatieven die het contact tussen verschillende bevolkingsgroepen en hun binding met de gemeente vergroten.
4. Veilige gemeenschap - we blijven investeren in Operatie Scheerlicht.
5. Goed onderwijs is essentieel voor de ontwikkeling van de Diemense jeugd. Ieder kind, ongeacht afkomst, geloofs-overtuiging, of sociaal economische achtergrond, moet alle mogelijkheden hebben tot het volgen van onderwijs.
6. De voorbereiding op goed onderwijs start al met spelend leren op de leeftijd van 2,5 jaar met goede vroege en voorschoolse educatie (VVE) voor kinderen die daar recht op hebben. Vrijwel alle Diemense kinderen zitten op een vorm van kinderopvang, dit is voor belang van hen en voor hun ouders.
7. Ruimte voor samenwerking met partners zoals sportverenigingen en Stichting Welzijn Diemen.
8. Sport: Inwoners van alle leeftijden moeten kunnen sporten en bewegen.
9. Cultuur: We steunen goede initiatieven op het gebied van cultuureducatie voor jongen Diemenaren.
10. Sterke gemeenschap: één nieuw Huis van de Buurt in de komende vier jaar.
11. We blijven werken aan het in de praktijk brengen van het Rekmanifest, waardoor niet de regels zelf maar de bedoelingen erachter leidend zijn.
12. We blijven inzetten op het zoveel mogelijk betrekken van inwoners en het versterken van Participatie.
13. Kansen voor Diemenaren zonder werk: We willen dat mensen naar vermogen meedoen aan de arbeidsmarkt en de samenleving (50-plussers, Diemenaren met een arbeidsbeperking, jongeren tot 28 jaar, statushouders), we zetten in op duurzame uitstroom.
14. Doorontwikkeling integrale klantbenadering (ontschotting tussen verschillende soorten hulp, richten op vraag gestuurde aanpak, voor enkele groepen projectmatig extra aandacht en ondersteuning inzetten. Wanneer hiertoe de creatieve ruimte van ambtenaren en mate van ondersteuning en begeleiding moeten worden vergroot, doen we dat.
15. Netwerkbijeenkomsten inzetten en het zorgen voor het handhaven/nakomen van afspraken die hier uit komen.
16. Inzet van buursportcoaches en jongerenwerk gaat voort.
17. Versterken van de signaalfunctie van partners binnen de aanpak van de armoedebestrijding.
18. Bieden van armoedevoorzieningen op maat.
19. Een projectmatige aanpak voor het terugdringen en voorkomen van schulden en het verlichten van incassostress.
20. Ondersteuning voor ouderen en mensen met een beperking.
21. We willen dat inkomen niet bepaalt wie er in Diemen kan wonen. Mensen met een lager inkomen en mensen met een middeninkomen moeten ook een thuis kunnen blijven vinden. Ook willen we dat meer Diemense jongeren een eigen plekje vinden. Aanpassing van de urgentiecriteria en huisvesting voor ouderen en jongeren en statushouders.
22. We zoeken naar manieren om energiearmoede te bestrijden en hebben bij energietransitie aandacht voor mensen met een laag inkomen.

Doelen en indicatoren van dit beleidsplan

Omdat we willen weten of we onze doelen in het sociaal domein bereiken, monitoren we deze doelen. Om dit goed te kunnen doen, hebben we één of meer indicatoren geformuleerd die betrekking hebben op de doelen die we ons gesteld hebben. Een indicator geeft antwoord op de vraag: 'Wat moeten we meten om te weten of ons doel is behaald?'

In het onderstaande overzicht hebben we alle doelen en de indicatoren waaraan we het realiseren van de doelen afmeten, naast elkaar gezet.

Kansrijke start doelen 2020 - 2023	indicatoren
<ul style="list-style-type: none"> We zetten geld, mensen en kennis in om te zorgen voor gezonde omstandigheden, in het bijzonder in de eerste duizend dagen van het leven van het kind. 	% bereik van kinderen via consultatiebureau en Jeugdgezondheidszorg
<ul style="list-style-type: none"> Ieder kind moet alle mogelijkheden hebben tot het volgen van onderwijs. 	% thuiszitters % voortijdig schoolverlaters % verzuimmeldingen
<ul style="list-style-type: none"> We verbinden het armoedebeleid aan het jeugdzorgbeleid om te bevorderen dat jongeren gelijke kansen hebben. Geen kind mag aan de kant komen te staan. 	Mate van gebruik / bereik Jeugdsport- en Cultuurfonds Mate van gebruik van de participatieregeling
<ul style="list-style-type: none"> Kinderen mogen niet de dupe zijn van huiselijk geweld. 	Aantal meldingen Veilig Thuis
<ul style="list-style-type: none"> We blijven investeren in preventieve en ambulante jeugdhulp door ondersteuning, informatie en advies te geven. 	
<ul style="list-style-type: none"> We stimuleren dat kinderen naar voorschoolse voorzieningen gaan, omdat we weten dat het goed is voor hun ontwikkeling. 	Bereik voor- en vroegschoolse educatie (VVE)
<ul style="list-style-type: none"> Alle kinderen moeten kunnen sporten en bewegen en mee kunnen doen aan sociale en culturele activiteiten. 	Mate van gebruik Jeugdsport- en Cultuurfonds

Gezondheid doelen 2020 - 2023	indicatoren
<ul style="list-style-type: none"> We vatten gezondheid breed en positief op, door te kijken naar de mogelijkheden die mensen hebben om met ziekten, beperkingen en tegenslagen om te gaan. We beschouwen gezondheid niet meer alleen als een doel op zich, maar ook als een middel om andere doelen te kunnen bereiken, zoals: mee kunnen doen in de samenleving, kwaliteit van leven, zelfredzaamheid en het hebben van waardevolle sociale contacten. 	
<ul style="list-style-type: none"> We stimuleren mensen om gezond te eten en voldoende te bewegen en zetten in op alcoholpreventie, het tegengaan van middelenmisbruik en het geven van voorlichting. Want als je je goed voelt en lekker in je vel zit, is het makkelijker om activiteiten die moeite kosten, zoals bijvoorbeeld werk, vol te houden. Hier ligt een belangrijke sleutel tot effectieve re-integratie en duurzame uitstroom uit werkloosheid. 	Mate van genotsmiddelengebruik Percentage jeugdigen dat deelneemt aan sportverenigingen
<ul style="list-style-type: none"> Ook psychosociale gezondheidsklachten willen we vroeg signaleren en behandelen. Denk hierbij aan eenzaamheid, depressie, angstklachten en stress. 	Mate van eenzaamheid (Gezondheidsmonitor GGD)
<ul style="list-style-type: none"> Naast een brede inzet van algemene (preventieve) activiteiten om de gezondheid en leefstijl van alle Diemenaren te bevorderen, zetten we middelen op maat in voor doelgroepen die relatief ongezonder leven, overgewicht hebben en/of stressklachten. 	Mate van overgewicht

Sociale participatie doelen 2020 - 2023	indicatoren
<ul style="list-style-type: none"> Iedereen in Diemen kan de vrije tijd goed besteden en meedoen met de vele sociale activiteiten die georganiseerd worden. 	Aantal activiteiten Huizen van de Buurt
<ul style="list-style-type: none"> We willen beter en breder bekendmaken wat er allemaal te doen is in Diemen. Buurtsport- en welzijnscoaches spelen hierin een stimulerende rol, door mensen te wijzen op de mogelijkheden en eventueel te begeleiden bij de deelname aan sociale activiteiten. 	Aantal activiteiten buurtsportcoaches Aantal trajecten Welzijn op Recept
<ul style="list-style-type: none"> Inwoners van alle leeftijden moeten kunnen sporten en bewegen, ongeacht inkomen of welke andere (lichamelijke) beperking dan ook. 	Mate van deelname beweegaanbod van Stichting Welzijn Diemen Wmo voorzieningen sport
<ul style="list-style-type: none"> Alle openbare gebouwen, nieuwe woningen en de openbare ruimte zelf moeten toegankelijk zijn voor mensen met een lichamelijke beperking. 	
<ul style="list-style-type: none"> We sluiten aan bij de belevingswereld van inwoners en zetten in op de kracht van de gemeenschap. 	
<ul style="list-style-type: none"> Diemen manifesteert zich als een diverse gemeenschap waarin iedereen zichzelf kan zijn. 	

Maatschappelijke en economische participatie doelen 2020 - 2023	indicatoren
<ul style="list-style-type: none"> Steeds meer Diemenaren zijn aan het werk. 	Aantal huishoudens in bijstand Uitstroom naar werk
<ul style="list-style-type: none"> We laten zien dat maatschappelijke participatie waarde toevoegt. 	
<ul style="list-style-type: none"> We voorkomen schulden. 	Aantal trajecten 'Vroeg Eropaf'
<ul style="list-style-type: none"> Iedereen vindt de weg naar ondersteuning. 	

Wonen en veiligheid doelen 2020 - 2023	indicatoren
<ul style="list-style-type: none"> Ondanks de krapte op de woningmarkt creëren we zoveel mogelijk kansen voor mensen die in Diemen willen wonen. 	Aantal verleende woonurgenties
<ul style="list-style-type: none"> We stellen nieuwe regels op voor het beheren en verdelen van woonruimte met als doel dat ouderen, jongeren en statushouders een plek kunnen vinden in Diemen. 	
<ul style="list-style-type: none"> We gaan 'passend wonen' voor onder anderen ouderen bevorderen, door mensen op tijd te laten nadenken over aanpassingen van hun woning die ze nodig zullen hebben als ze ouder zijn. 	
<ul style="list-style-type: none"> We blijven samen met de woningcorporaties inzetten op 'Van groot naar beter', de voorrangsregeling om ouderen van een eengezinswoning te helpen verhuizen naar een kleiner appartement. 	
<ul style="list-style-type: none"> We gaan het meldpunt Zorg en Overlast beter bekendmaken bij inwoners van Diemen. Hierover komt meer communicatie en voorlichting. 	Aantal meldingen zorg & overlast